

Félévre	600 lej
Negyedévre	320 lej
Egy hónapra	110 lej

Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő pénz)
Egy évre 10 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

As Uj Ke
és bús

220

Academia Română

BUCUREȘTI

Ölkönlök
forrás m

Készítők:
megörzési

A Janus-arcu Mussolini

Akik szeretik a meglepetéseket, azok teljes szívvel meglepődhetnek. Mussolini nyilatkozatot adott a Daily il ujévi számában s újév napjánóban is megismételte azt a kijelentést, hogy Olaszország sohasem fog hadó háborúba kezdeni, sőt Olaszországnak eszágában sincs, hogy egy nevezett revíziós blokkot hozzon. Azonban még ezzel sincs vége a nyilatkozatnak: a Duce azt is hangzott, hogy Olaszország kész a maximális fegyverelésre, amennyiben erre a többi hatalmak is hajlandóknak mutatkoznak. Amióta a fasiszmus uralmára került, Mussolini szájából egyebet sem lehetett hallani, mint az imperialista frazeológia legválogatottabb dörgedelmeit. A Duce bármiről volt is szó Európában, mindig a diszkordjára ütött s Olaszország nemzeti és imperialista igényeinek kielégítését sürgette. Utolsó éveiben edent elkövetett abban az irányban, hogy a békeszerződésekben kárvalótt lehetőleg fasiszta színezetű országokat maga oldalára hajlítsa; nem is egészen szemérmesen kacérkodott Magyarországgal, kacérkodott Szeplőkkel, Alakával és Hitlerrel — s mindezt a szta internacionálé kiépítése érdekében tette. Legutóbb azzal a szenzációval lepte meg a világot, hogy mintán Olaszországban minden baloldali politikust a győzelemért, vagy internálva: hivatalosan Szovjet-Oroszországra szűrte össze a levét. Következett a tekintetében tehát nem lehet semmit Mussolini szemérmesen vetni, sőt azt sem elvitatni tőle, hogy Európa legjelzetesebb „enfant terrible”-jének bejult.

Ime most a hangos, a villámló, az ősi római fringiót vészterhelő, az ősi Duce egyszerre a béke fuvarának, a megértésnek és a szelíd arkangyalának csapott fel. Mi lehet a páfordulás mögött? — vetődik fel énytelenül a kérdés. Vajon Mussom megtagadta természetét s egyetlen álmatos metamorfózissal oroszlanból annyira vedlett? A hivatásos Megó, aki tegnap még újászületet, a határokat visszaállítását ígerte s akisanda pillantása egy kissé a Habsburg-restauráció felé is elterelődött; aki émet kampóskereszttel s az orosz rjetesillaggal a revíziós blokk nevére egyszerre kötött pajtási viszonyt: t egyszerre megtagadja szövetségese s benne reménykedőket?

Én ésszel a legújabb Mussolini-féle nyilatkozást nem lehet mással marnázni, mint azzal, hogy a fasiszmus erői feloldódnak vannak; hogy a póz, mely mindeidig teatrálisan nyeltesült a világeseemények színpalehanyatlott kezével lóg a történelevegőjében. A vilákrizis legjobb Olaszországot kezdte ki, tehát a zmusnak most már nincs ideje és e offenzív célokat követni, elég baja a belső defenzívájával. A Heimarmozgalmat Ausztriában egyelőre eomlott, a hitleri koncepció pedig addig jelentett értéket Mussolininára, amíg komoly mummusa nem oztott át. Mert hiszen ha Hitlernek rülne Németországban a hatalmat tukhoz kapartintani: ez a Young-terés csődjét jelentené, egy német resháború közvetlen veszélyét — és a ng-tervezetben foglalt kötelezettségmegszüntése elsősorban a koldus országok anélkül is súlyos pénzügyi zetének végleges összeomlását jelenne. Amennyiben pedig a versaillesi szerződés revíziója ténylegesen megéne, akkor például Ausztria teljes al követelhetné vissza Olaszországtól Dél-Tirolt. De ezenfelül a trianoni revíziója, amelyet Olaszország köz-

vetlenül támogatna, elkerülhetetlené tenné a Jugoszláviával való konfliktust is; Jugoszlávia mögött pedig nemcsak a kisanant áll teljes fegyverzetben, hanem Franciaország, sőt bizonyos mértékben Anglia is.

A realitások kétségtelenül bebizonyították a fasiszta frazeológia és imperiálista nagyhangúság tehetetlenségét. Igen, a nagy szavak kezdik megboszulni magukat belül Olaszországban, de még inkább kifelé, az agyonfémlit

tett Európa felé. Mussolini, aki mindeidig abban tetszelgett, hogy piromániákus fenyegetéseket dobott Európa felé, a demokrácia felé s általában mindenfelé, ami a béke jegyében készült; most egyetlen fordulattal annak bebizonyítására szánta el magát, hogy a falrafestett ördög a valóságban — szelid angyal, aki mindeidig csak gyerekes csínyből játszotta a fenegyereket. Akármennyire tudjuk is, hogy a legújabb Mussolini-féle fordulat mögött

a valóság által térdrekenyszerített politikus fogvagyogása remeg csak, akármennyire tudjuk, hogy a béke hangoztatása még nem jelenti a tényleges békét: alapjában véve örülnünk kell a Duce újévi szenzációjának, amely valóságos ajándéknak is beillik.

Csoda-e, ha mindezeket minden biznnyal tudva — Mussolini angyalbőrbe bujlik, (amíg nem késő) s ugyanakkor bent Olaszországban eltöltja angyali beszédének közlését?!

A Socor elleni merénylettel kapcsolatban letartóztatták Falik gyilkosát, Nicolae Totut is

A tanárokat személyükben teszi felelőssé Costachescu miniszter a középiskolai tanulók „politikai” működéséért

Mihalache belügyminiszter elnökletével konferenciát tartottak a rendfenntartó hatóságok. Dumitrescu egyedül került bíróság elé, mert a gyanuba vett bűnűrsak ellen nem tudott bizonyítékot produkálni a vizsgálat

Jorga professzor és Scriban archimandrita a sorozatos felmentő ítéletekben keresik a merényletek okát

București-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Adeverul főszerkesztője ellen elkövetett merénylettel kapcsolatban a jasi sziguranca őrizetbe vette és Bukarestbe szállította Nicolae Totut, David Falik hírhedt gyilkosát, aki ugyancsak a vassárdák egyik jeles tagja és — mint kiderült — Jasiban lakótársa volt a merénylő Dumitrescunak. Papadopol vizsgálobíró kihallgatta Totut, aki azonban kijelentette, hogy halvány sejtelmé sem volt lakótársának készülődéseiről. Ugyancsak továbbra is állhatatos tagad Lefter George, Cuza mostohafia is. A vizsgálobíró előtt történt szembesítésnek ugyancsak nem vezettek pozitív eredményre és ilyen körülmények között nincs kizárva, hogy Dumitrescu egyedül fog felelni az igazságszolgáltatási fórumok előtt tettéért.

Rendfenntartó konferencia a belügyminisztériumban

Minden jel arra mutat, hogy a hatóságok a merénylet hatása alatt szigorú intézkedésekre és erősebb fellépésre határoztak el magukat a rendbontó elemekkel szemben. Ma délelőtt megbeszélés volt a belügyminisztériumban, amelyen résztvettek Mihalache belügyminiszter, Calinescu belügyi alminiszter, Godin Stefanescu főügyész, Marinescu ezredes, bukaresti rendőrprefektus és Stan Emanoil, a sziguranca vezérigazgatója. A megbeszélés tárgyat a rendfenntartással kapcsolatos intézkedések képezték. Ezzel egyidejűleg ugyancsak egy előzetes megbeszélés eredménye alapján Costachescu közoktatásügyi miniszter körrendeletet küldött szét a romániai egyetemek rektorátusaihoz, valamint az összes középiskolák igazgatóihoz. A rendelet utasítja a rektorokat, iskolaiigazgatókat, hogy a legszélesebb körű intézkedéseket tegyék meg minden esetleges rendbontás megakadályozására. Ugyancsak figyelmeztetik a középiskolai igazgatókat, hogy a fennálló törvények és rendszabályzatok értelmében a középiskolai tanítók nem vehetnek részt semmilyen politikai jellegű alakulat munkájában. Az ez ellen vétő tanulókat haladéktalanul ki kell zárni az összes romániai köz-

épiskolából. A rendelet végül szigorú szankciókat helyez kilátásba mindazon középiskolai tanárok számára, akik nem gyakorolnak kellő ellenőrzést diákjaik iskolán kívüli működése fölött.

A Socor Emanoil elleni merénylet visszhangja még ma sem ült el a romániai sajtóban. Ujabbán megszólalt Jorga professzor is, aki figyelemreméltó cikket foglalt állást az ifjúság egy részét megméltató mentalitással szemben. Jorga lapjában, a „Neamul Românesc”-ben: „Erkölcsei járványok” cím alatt a következőket írja:

„Adjanak a nemzetnek más nevelést” — írja Jorga

„Egy merénylet, amely szaporítja a fajtánk szellemétől távolálló cselekedetek sorozatát, ismét felveti ama erkölcsi járvány kérdését, amely ifjúságunk egy nagy részében pusztít, az ifjúságnak ama részében, amelyet misztikus reveláció, vagy véres cselekedetek irányítanak. Mint rendesen, most is a megtorlást ajánlom. És bizonyos, hogy ha a mi rendőrségünk fel is tud valamit fedezni, sohasem gondol arra, hogy megelőzze. Aminthogy bizonyos még egyéb is: hogy senki semmit, másképpen, mint a pártpolitika előnyeinek és hátrányainak szempontjából nem ítél meg. De a rosszat nem lehet megjavítani azzal, hogy néhány hibbant agyvelejt, serdülő ifjút egy pár évre bezárnak az állam harmadosztályú internátusába, amelyet börtönnel neveznek. Egy egyre fertőzőbb morális betegséggel állunk szemben, amelynek kiirtásához lelki-eszközökre van szükség.”

„Nem akarnak többé bestialis tetteket? Adjanak a nemzetnek más nevelést. Vagy helyesebben ne a mai nevelést adják nekik. Ne neveljék politikai gyűléseken, vagy az erőszakosságok parlamentjében tartott beszédekkel, a bűjtató vagy tévútra vezető irodalommal s az olyan lapokkal, amelyek nem hiába hívnak „revolver”-nek, mert ellenkező esetben elkerülhetetlenül ahhoz a primitív tacsókhöz jutunk, aki az Adeverulnál működött. N. Jorga.”

„Lőhetsz fiam, mert semmi bajod sem lesz”

Scriban archimandrita apát a következőket írja a Dimineațăban:

„Ha a gyilkosoknak nem kell elszenvélniük tettük következményeit, ha a háborút követő borzalmas események

nyomán a tettesek sértetlenek maradnak, egészen természetes, hogy másokban is fellobban a kedv, hogy hasonlóképpen cselekedjenek. Kívénhedt agitátorok revolvert nyomnak éretlen eszű fiatal emberek kezébe s bizonyára így szólnak hozzájuk: „Lőhetsz fiam nyugodtan, mert semmi bajod nem lesz. Nézd csak, ez is, az is, meg a másik is hasonlóképpen cselekedtek és ma szabadon járnak a világban és mindenki respektálja őket.”

„Hány ilyen merénylet történt a háború után. Ha nem is végződött mind egy gyilkossággal, de történtek pusztítások, amelyek a nagyváradi és kolozsvári zsinagógák elleni támadásokban kulminálódtak. Az ilyen események azóta is évenként többször is megismétlődtek. És mi következett utánuk? Semmi. Az ember csodálkozva tudja meg, hogy Dumitrescu, a revolver új arkangyala le volt tartóztatva a máramarosí zavagások miatt, de semmi baja nem lett. És éppen itt van a hiba. Ha Dumitrescu tudta volna, hogy tette miatt tíz évi kényszermunka vár rá, vajjon lelkesedett volna az efféle sportért? Dumitrescu bizonyára így szolt magában: „Kiskoru vagyok, vítezi cselekedetet követek el. Tíz ügyvéd hajlandó engem az egekig magasztalni. Nincs tehát semmi veszély, előre, indulj! Ami ma történik, azért történik, mert az emberek nem félnek attól, hogy megjárhatják. De ebben az esetben viszont valamennyiünknek félnünk kell azoktól, akik más véleményen vannak, mint mi. Eppen ezért kérniük kell, hogy legyen már vége ennek az engedékenységnek, amely csak arra jó, hogy egyeseket megtanítson a revolver kezelésére.”

Egy ország a fantasztikus összegek tükrében

A hitelező államok kölcsönöket folyósítanak Németországnak, csak hogy fizethessen

Berlin, január 3. A német lapok naponta foglalkoznak a jótételi fizetések kérdésével és a Jöung-egyezménnyel, az újságolvasó közönség azonban egyáltalán nincs tisztában azzal, hogy mit jelent valójában a Jöung-egyezmény és mekkora az az összeg, amelyet Németországnak jótételtől fizetnie kell. Egy német folyóirat most roppant érdekes cikket közöl erről a kérdéssel és az a cikk először világítja meg teljesen érthető módon a jótételi fizetések komolytájt kérdését gyakorlati szempontból.

A jótételi fizetéseket szabályozó Jöung-terv szerint Németország 58 éven belül 116 milliárd arany márkát tartozik fizetni jótételtel címén a nagyhatalmaknak. Ez a 116 milliárd arany márká 4160 vagon tiszta arany szállítást jelent, vagononként 10.000 kilogramm aranyat számítva. Az ember csak úgy alkothat magának fogalmat ennek az összegnek a fantasztikus nagyságáról, ha elképzei, hogy ez a 4160 vagon, amelynek mindegyikében egy fél köbméter arany fér el, összesen 41 millió 600.000 kilogramm tiszta aranyat jelent. Kétszáz tehervonatot kell tehát elképzei, amelyek mindegyike 50-50 vagonból áll és mindegyik vagonban egy fél köbméter azaz 10.000 kilogramm tiszta arany van. Németország hetven millió lakosára fejenként (a nőket és gyermekeket is beleértve) több mint kétezer márká hadiadósság esik, úgy, hogy egy négytagú családnak 58 év alatt két és fél kilo tiszta aranyat kell jótételtől fizetnie.

A törlesztések az 1930-31. évben 1707 millió arany márkával emelkednek, majd a további huszonkét évben fokozatosan csökkennek és az utolsó fizetési évben: 1987-88-ban végül 898 arany márkát tesznek ki.

Ezek az arany márkák nem más, minden esetben kisebb haditartozásai vannak. Így Belgiumnak hadikárterítés címén 37 éven át évi 17 millió arany márkát kell fizetnie, az 1924-ben felvett Dawes-kölcsönre pedig husz éven keresztül évi 89 millió arany márkát kell törlesztenie. Így tehát az „első fizetési periódust” magában foglaló harminckét év alatt Németországnak évenként összesen 1817 millió arany márkát kell fizetnie.

Önként adódik a kérdés: kinek fizet Németország? A német kormány nem közvetlenül hitelezőinek fizet, hanem az erre a célra alapított „Nemzetközi fizetések bankja”-nak, amelynek Bazelben van a székhelye. Ennek a banknak az igazgatóságában a jótételtelre igényt tartó hatalmak és Németország egyformán képviselve vannak, míg a többi nemzetek képviselői csak elenyésző kisebbségben vannak a bank vezetésében. A bank élén egy amerikai Mac Gurray áll, mint a bank elnöke, a vezér igazgató a francia Pierre Quesney, a vezérigazgató helyettese pedig német. A bank átveszi az antant hatalmak számára járó német fizetéseket és ezekből mindjárt részben kifizeti a szövetséges hatalmak amerikai tartozásait, ezenkívül azonban kölcsönöket is folyósít a befolyó összegekből egyes kormányoknak, résztvesz nemzetközi kölcsönök jegyzésében, különböző jegybankoknak hitelt folyósít, vagyis a bankban elhelyezett pénzt továbbadja és kamatoztatja.

Ennek a banknak kell közbe lépnie fizetési zavarok esetén is, amelyekre a hatalmak szintén gondoltak. Németország ugyanis feltétlenül tartozik a jótétételek egy részét azonnal fizetendő — mint hivatalosan nevezik: „védtelen” — részét azaz évi 700 millió arany márkát előteremtési, míg a további „védtelt” rész fizetését Németország abban az esetben, ha azt gazdasági helyzete indokolta teszi, két évre elhalasztja. Ugye e tekintetben, mint a jótételi fizetések sok más vonatko-

zásában is a Jöung-terv nem rendelkezik teljes világossággal, ami azonban érthető, ha a Jöung-tervet annak tekintjük, ami a jótételi fizetések ideiglenes szabályozásának, amelyet, éppúgy, mint elődjét: a Dawes-tervet, újabb egyezmények fognak meg követni.

A következő kérdés, amit fel kell vetni: tud-e Németország fizetni és ha igen, hogyan fizet? A jótételtel tartozásokra a német kormány elsősorban az adókból keres fedezetet. Egész sor kincstári jövedelemnek, elsősorban a vám- és monopól-jövedelmeknek szerződés szerint évenként legalább is 2650 millió arany márkára kell rugniok, a birodalmi vasutak évi jövedelme pedig el kell hogy érje a 660 millió arany márkát, hogy ezek az összegek rendelkezésre álljanak a jótételtel törlesztésekre, miután a jótételtel fizetések ez idő szerint a német államháztartás kiadásainak 16 százalékát teszik ki.

Felmerül azonban az a kérdés is: lehet-e ilyen hatalmas külföldi fizetéseket eszközölni anélkül, hogy veszélyeztetnék a márká stabilitását? Elvben: lehet, legalább is mindaddig, amíg a bázeli nemzetközi bank működik. Könnyen megtörténhetik azonban, hogy a német fizetések nagyrésztének éveig a bankban kell majd maradniok, nehogy túl nagy mennyiségű márká áramoljon a külföldi devizapiacokra. Az első husz évben erre nézve sokkal kevesebb a veszély, mert hiszen a német fizetésekkel tulajdonképpen az antant hatalmak amerikai tartozásait törlesztik, úgy, hogy a nemzetközi fizetések bankja inkább csak közvetítő állomás és ha az Egyesült Államok nem sürgetik a szövetséges hatalmak fizetését, akkor Németország számára is inkább lehet remény némi haladékra.

Világ gazdasági szempontból azonban igen nagy jelentőségűek a német jótételtel fizetések, miután azok ellenszolgáltatás nélküli szolgáltatások és így már magukban elegendők a világ gazdasági egyensúlyának megzavarására. De még ennél is fontosabb talán, hogy Németország kölcsönvett pénzzel fizeti jótételtel tartozásait. És ezt a kölcsönt nagyrészt ugyanazok folyósítják neki, akiknek jótételtel kell fizetnie!

Németország kiviteli mérlege nem aktív. Nem számítva a jótételtel számára exportált árukat, a kiviteli mérlege 1927-ben három és fél milliárd, 1928-ban kétmilliárd és 1929-ben 800 millió arany márká passzívával zárult. Így tehát Németországnak a külföldre exportált árukból nem állnak rendelkezésre devizakészletek, amelyeket a jótételtel törlesztésekre felhasználhatna. Ezzel szemben Németország 1924-től 1929-ig nyolcmilliárd arany márká rövid lejáratú kölcsönt vett fel külföldön és ennek az összegnek csak egy részét használta fel beruházásokra, míg nagyobbik részét a reparációs fizetésekre fordította. Tipikus példa erre az ugynevezett Jöung-kölcsön, amelyre a francia bankok százmillió dollárt, az angol bankok hatvanmillió dollárt és az olasz bankok öt és félmilliárd dollárt jegyeztek, míg a francia kormány 132 millió, az angol kormány 60 millió és az olasz kormány 13 millió dollárt kapott jótételtel ebből a kölcsönből. Németország három legnagyobb hitelezője tehát nagyrészt maga finanszírozta a jótételtel fizetéseket. És itt kibontakozik az egész protessz mechanizmus: a hitelezők pénz kölcsönöztnek Németországnak, hogy az fizethesse tartozásait, Németország pedig fizet, hogy a további törlesztésekre újabb kölcsönöket vehessen fel.

A jótételtel probléma leggyeszzerűbb megoldása — legalább is elméletileg — az volna, ha Amerika törölné az összes háborús tartozásokat és ezzel egyidejűleg elengedné a német jótételtel fizetéseket. Vagy pedig Németországnak természetben kellene leszállítani minden jótételtel tartozását, részben árucikkben, részben részvényekben. Mind a két megoldás azonban nagy nehézségekbe ütközik. A szövetségesek a természetbeni szállítástól azért idegenkednek, mert azok fokozzák a munkanélküliséget és erősítik a német ipari versenyt. Másrészt a nagyhatalmak inkább hitelezők maradnak, semmint hogy részvények átvételével kockázatot vállaljanak a német gazdasági életben. A

haditartozások elengedéséről pedig Amerika nem akar hallani.

Egy azonban bizonyos. Minden jótételtel tartozást egyszer csak ki kell egyenlíteni és a felvett hitelekkel is kénytelen lesz előbb-utóbb Németország visszafizetni. És ha Németország fizetni akar, akkor újabb piacokat kell szereznie — másképpen szó sem lehet fizető képességről! — és így életre-halálra megy az a konkurrencia, amit Németországnak a világ minden piacán folytatnia kell. És azok, akik tisztán látják, hogy maga a világháború is a világ piacain való uralomért folyt, megdöbbenve kérdik önmaguktól: Hódítsa meg Németország a világpiacokat, hogy fizet hessen, vagy ne érjen el eredményeket a világpiacokon és inkább ne fizessen.

Ezek a pengék segítik ki Ön!

ROTBART MOND-EXTRA

Vezérképviselő: C. DUISBERG

București 1, Str. Carol 3

Nem lehetetlen, hogy a jótételtel háború gyümölese — még rosszabbul, mint maga a háború.

Panamában győzött a forradalom

Tizenegy ember vesztette el életét a harcokban

Newyork, január 3. A lapoknak jelentik a panamai Colonból, hogy a köztársaság területén győzött a forradalom. A felkelők leggyőzezték a rendőrséget és megostromolták az elnöki palotát. Az elnök és kormánya lemondottak. Vidéki városokban az államfordulat összeütközések közben

ment végbe. Tizenegy ember elvesztette a harcokban. A csatorna környékéről az Egyesült Államok tonai osztagait utba indították a getten köztársaság területére, hogy amerikaiak vagyon- és életbiztosítást a forradalmárokkal szemben tositák.

Egy híres francia matematikai professzor feltalálta az el-sülyeszthetetlen hajót

Párizs, január 3. A Quotidien közlése szerint Chartrain híres matematikai professzor feltalálta az el-sülyeszthetetlen hajót. A tanár felajánlotta találmányát a francia haditengereszetnek, de a találmány titkát nem akarja elárulni csak legfeljebb két haditengerészeti mérnöknek, akiknek megelőzőleg esküt kell tenniük arra, hogy még fellebbvalóiknak sem árul-

ják el a találmány alapelveit és korlati megvalósítását. Portrant mirális, aki a találmányt ismeri annyit akart elárulni, hogy a professzor korszakalkotó találmánnyal meg a világot. Szerinte a zseni találmány révén a jármű akár léket kaphat, fenntartja magát a felszínén.

Egy alacsonyán épített alagut miatt beszüntették a forgalmat az angli canterburyi vasutvonalon

London, január 3. A canterbury vasutvonalon, amely csaknem egyidőben épült a világ legrégebbi vasutvonalával, a liverpool-machesterivel, beszüntették a forgalmat és nemsokára megkezdik modernizálását. Érdekes, hogy a forgalom beszüntetése az egyébként lapályos pályán egy alagut alacsony építettsége miatt következett be, amelynek nyílásain csak egészen régi rendszerű vasuti kocsik és mo-

donyok haladhattak át. Annak időmikor a vonalat építették, a canterburyak ragaszkodtak ahhoz, hogy a vonalon alagutjuk is legyen, amiért is a pályát kerülővel egy domb latti vezették el, hogy az építők kedvének eleget tegyenek. Alagut, amelyre a canterburyiak győn büszkéek voltak, száz évvel ezelőtt, most utját várta a vonal továbbfenntartása lehetőségeinek.

Egy neves angol autóversenyző Amerikában készült versenyautójával rekorddöntés

London, január 3. Malcolm Campbell neves angol autóversenyző új versenyautóval az amerikai Daytona-Beachbe készült rekorddöntésre. Az új modellnek 1400 lóerős 12 hengeres motorja van, amelyet eredetileg a Schneier-kupa versenyeire repülőgépek számára készítettek. Hajtőreje meghaladja az expresszvonat mozdonyát. Az új versenykocsit olyan alacsonyra építették meg a levegő ellenállásának minél hatékonyabb leküzdése érdekében, hogy a versenyző mindössze öt hüvelyk magasságban ül a föld felszíne felett és a feje ne mis egészen négy magasságban emelkedik ki a ponttól.

senyző menetközben csak távoli gyökéről tájékozódhatik ut és a nézőnek sem válik lehetséges az örült tempóval haladó gépszemmel-kísérése.

— A Temps vezércikkben foglalt Mussolini újsí nyilatkozatával. Pól jelentik: A Temps vezércikke a múlt év júliussal Mussolini újsí nyilatkozatát a részét, hogy irtózik a háború felidézésétől. Ezt a kijelentést a lap szerint Európában megnyugtató nyilatkozatnak tekintették, mert a lap szerint Európában senki, aki Olaszországot meg akar madni s így a háború veszélye nem nyeg. A továbbiakban a Temps kái megjegyzésekkel kíséri az olasz niszterelnök ismert állásfoglalás békerevizio kérdésében s azt hatatja, hogy ezzel kapcsolatos érvel helytálló.

Dohányzók!

Egyetlen üvegecske „Nicotan” által leszokik a dohányzásról. Teljesen biztos és ártalmatlan. Ára 140 lej utánvéttel.

A. M. Nicotan, Bukarest

C. Mosilor 326. Számtalan elismerő levél!

genfi nemzetközi diákszövetség zsidó-keresztény konferenciát
vitt össze április 13-ra

Zsidó-keresztény diákkonferencia keresi az utját a modern antisze- mitizmus leküzdésének

A genfi Studentenwerk kérdőívei a nemzsidó és zsidó
diákszervezetekhez a zsidó kérdés olyan megoldása
érdekében, amely mind a két fél kielégíti

„Studentenwerk“ megrázó proklamációja a főiskolai antiszemitizmusról

Genf, január 3. Tíz év óta működik
enfben „Weltstudentenwerk“ név alatt
y nemzetközi diákszervezet amely több
rópai keresztény és zsidó organizációt
glal magában és azt a szerepet látszik
tölteni a diákság életében, amelyet
népek életében kíván játszani a nagy
nfi aeropag: a Népszövetség. Az anti-
emita diákkilengések hatása alatt a
Weltstudentenwerk“ két évvel ezelőtt
határozta, hogy akciót indít a keresz-
ny és zsidó diákok közötti közeledés
egteremtése érdekében. A szervezet az
mult évben konferenciára hívta egybe
egyres keresztény és zsidó diáksopor-
k képviselőit, hogy ezek a nagy nyil-
nosság előtt megvitassák azokat az
entéteket, amelyek ma a keresztény
zsidó diákságot egymástól elválaszt-
k. 1931 április 13-ra a Genf mellett
yonba egy második zsidó-keresztény
nferenciát hívott egybe a szervezet
zsidókérdés tanulmányozására. A kon-
renia témája a következő lesz: „A
idők helyzete a népek életében“.

A konferenciával kapcsolatosan a
Weltstudentenwerk“ különböző kérdé-
kkel fordult zsidó és keresztény diák-
oportokhoz. A nemzsidó diáksoportok
következő átiratra tartoznak vála-
olni:

Milyen helyet foglaljon el a
zsidó kisebbség az államközös-
ségben

Az Önök országában el egy zsidó ki-
bbség, amely az egyetemen a diákok
lön világában viszonylag erősen kép-
selve vannak. A zsidó kisebbség a leg-
bb esetben már évtizedek óta Önök
zött él. Figyelembe véve a mai kíván
rlási nehézségeket, alig képzelhető el,
gy a zsidó diákok száma a jövőben
sebedni fog, még akkor sem, ha ezt
nkét részről kívánják. Önök közül
onban sokan úgy érzik, hogy az ő je-
lletük az Önök számára súlyos nehe-
zégeket okoz. Tudasság velük, melyek
ek a nehézségek, milyen természetűek
miért állanak fenn és engedjék meg,
gy megkíséreljük megtalálni azokat
eszközöket és utakat, amelyek alkal-
nak volnának eme nehézségek eltá-
lítására, anélkül, hogy bármelyik
szel szemben is igazságtalanság tör-
ne. Mindenesetre tény az, hogy or-
gukban zsidó kisebbség él. Milyen
yet foglaljon el ez a kisebbség az ál-
amközösségben?

A zsidó diáksoportokhoz a következő
ratot intézte a Weltstudentenwerk:

Hogyan lehet megszűntetni a
zsidókkal szembeni igazság-
talanságot.

A legutóbbi évek folyamán a nem-
i ujjazásnak egy nagy mozgal-
a, a cionizmus vert gyökeret Önök kö-
t. Mit jelent ez a mozgalom az Önök
bbsége számára, akik még a diasz-
rában élnek? A történelem különleges
yet jelölt ki Önöknek az európai
sadalomban. Bár földrajzilag szét
anak szórva, foglalkozás szempontjá-
a mégis többé-kevésbé koncentrálvá
anak. Ez a koncentráció és azok a
lönös előnyök, amelyek belőle szá-
zni látszanak lényegesen előmozdi-
ták a modern antiszemitizmust. De
aksége az, hogy Önök és a többség
zött állandóan konfliktusok álljanak
nyban fejleszteni, hogy az Önökkel
mbeni igazságtalanságok megszűnje-
en? Nem-e lehetséges a dolgokat olyan
nyban fejleszteni, hogy az Önökkel
mbeni igazságtalanságok megszűnje-
k, ugyanakkor a többség aggodalmai
eloszóljanak?

Konferencia tudományos elő-
adásokkal szavazás nélkül

A „Weltstudentenwerk“ hivatott szó-
ot hívott meg a nyoni konferenciára,
elyen diákok és tanárok fognak a
dasztal mellett tárgyalni egymással.
egyres szónokok a következő kérdések
fognak beszélni: „A főiskolák je-
tősége a nemzeti életben“. „A zsidó

nép önálló egzisztenciájában“. „A zsidó
diákok jelenlegi helyzetének történelmi
alapjai“. „A zsidók gazdasági, politikai
és kulturális helyzete a modern élet-
ben“.

A konferencián a zsidó és nemzsidó
csoportok egyenlő arányban lesznek kép-
velve. A „Weltstudentenwerk“ tradíciói
értelmében határozati javaslatokat nem
fognak hozni és a delegátusokat nem
fog leszavaztatni.

Nemcsak a zsidó diákokat, az
egyetemeket is súlyosan érin-
tik az antiszemitizmus zavargások

A „Weltstudentenwerk“ egyébként az
április 3-i konferenciájával kapcsola-
ban az európai főiskolákban dúló anti-
szemitizmusról az alábbi feltűnéstkel-
tő közleményt boesátotta ki:

„Még élénken az emlékezetünkben él
az az antiszemitizmus hullám, amely 1929
telén a közép- és kelet-európai egyete-
mek fölött örvényelt. Budapesten,
Bukarestben, Kiszeneben, Krakkóban,
Prágában és Jasiban vad antiszemitiz-
musok történtek. A legutóbbi esemé-

nyek arra engednek következtetni, hogy
ez a hullám még ma sem érte el kulmi-
nációs pontját. Zsidó egyetemi tanáro-
kat támadnak meg s zsidó diákokat ki-
kergetnek az előadási termekből és nem
egyszer az uccán is üldözik őket. Nem
elegendő az, ha a társadalom széles ré-
tegei egyöntetűen elítélik ezeket a kilen-
geket. Pozitív intézkedésekre van szük-
ség, amelyek alkalmasak arra, hogy a
zsidó diákok és tanuló kollégáik között
jobb kapcsolatokat teremtsenek. Az
egyetemen dúló antiszemitizmus
olyan probléma, melynek következtében
nemcsak a zsidó diákok szenvednek.
Magát az egyetemeket is súlyosan érin-
tik ezek a zavargások, mert veszélyez-
tetik az akadémikus közösség szellemi
életének békés fejlődését.

Szenvedélymentesen kell viz-
gálni a modern antiszemitiz-
mus okait

Szükség van arra, hogy nyugodtan
vizsgáljuk meg azokat a ténylegesen
fennálló gazdasági és szociális nehézsé-
geket, amelyek a zsidó lakosság struktu-

rájában és állásfoglalásában fennál-
nak, — szükség van arra, hogy szen-
vedélymentesen tisztázzuk azokat a tör-
ténelmi okokat, amelyek a modern anti-
szemitizmust felidéztek. 1920-ban történt
megalapítása óta a „Weltstudenten-
werk“ részre nem hajló módon együtt-
működő keresztény, zsidó és semleges
diákszervezetekkel, anélkül, hogy az
antiszemitizmus kérdésével tulajdon-
képpen foglalkozni akarna. Alig 1928-
ban határozta el magát a szervezet,
hogy az egyre növekvő feszültségre és
az ebből a főiskolákra származó vesze-
delemre való tekintettel közeledést ki-
sérrel meg létrehozza a keresztény és
zsidó diákok között.

Az első keresztény-zsidó kon-
ferencia

Az első ilyen zsidó-keresztény kon-
ferenciát 1929-ben tartottuk meg a fran-
ciaországi Bierevilleben. Az összejövetel
elsőizben tette lehetővé Közép- és Kelet-
Európa zsidó és nemzsidó diákjainak,
valamint a békésebb nyugat egyetemi
hallgatóinak, hogy nyíltan és szabadon
elbeszélgesse a közöttük fennálló el-
entétekről. Ebben a munkában igény-
bevéttük személyi kapcsolatainkat is.
Személyes látogatások révén összekötte-
téseket teremtettünk meg Németország-
ban, Ausztriában, Magyarországon,
Csehszlovákiában, Lengyelországban,
és Romániában. Mindezekben az orszá-
gokban egyetemi tanárokat és szakértő-
ket vontunk be a munkába.

A nyomorgó diákok segélyezése

A „Weltstudentenwerk“ kénytelen
volt a Franciaországban tanuló külföldi
zsidó diákok ügyével is foglalkozni,
akiknek nagyrésze súlyos nyomorban
tengődik. A szervezet Qualid professzor
elnöklötte alatt egy intézményt hívott
létre, amelynek rendeltetése az, hogy
végső szükség esetén támogatást nyújt-
son a nyomorgóknak“.

A tizezer lejes utlevél lekerül a napirendről, — de Popovici ragaszkodik hozzá, hogy háromszorosává emeljék az utlevél árát

A többségi parlamenterek el is fogadták már a pénzügyminiszter ajánlatát

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) A tizezer lejes
utlevélről szóló szörny-törvényjavasla-
tot az egész ország közvéleményének
egyöntetű felháborodására levették a
napirendről. Ez a felháborodás olyan
általános volt, hogy a parlamenti több-
ség egészen bizonyosan megbuktatta
volna Popovici javaslatát, ha történe-
tesen a parlament elé terjesztette volna.
Igy az ország közönsége joggal fel-
sóhajthatott: az új törvény, mely az
ország külföldre utazó közönségének 90
százalékától végérvényesen el vette
volna azt a lehetőséget, hogy valaha is

külföldre utazhassék, mert maga az
utlevélbeszerzésének költségei túlhalad-
ták volna pár hetes külföldi kintartó-
zkodás árát, — nem lépett érvénybe.

Ugy látszik azonban, Popovici pénz-
ügyminisztert nem lehet eltéríteni at-
tól a szándékától, hogy az utlevél-
illetékeket emelje. Amint beavatott kör-
rökből értesültünk, Popovici feltétlenül
ragaszkodik ahhoz, hogy az utlevél-
illetékeket legalább háromszorosára
emeljék, mert másként a belügyminisz-
térium költségvetését nem tudja fe-
dezni. A többségi parlamentereknek ezt
az eltökélt szándékát már tudomásukra

is hozta Popovici és értesülésünk sze-
rint a többségiek ebbe a kompromisszu-
mos megállapodásba bele is mentek. Az
ország közvéleménye tehát számolhat
azzal, hogy az egy éves utlevél ára a
jövőben 1800 lej lesz, amit a többi, az
utlevélhez szükséges iratok beszerzése
több mint 2000 lejre emel fel. A törvény
javaslat tehát mégis a parlament elé ke-
rül és ha nem is a tizezer lejes mamut
utlevél, de az így is horribilisban me-
grágitott kétezer lejes passaport fogja
megnehezíteni a külföldre utazni szán-
dezők turát.

Meghalt Joffre marsall, a „marnei hős“

Rendkívüli minisztertanács állapította meg
a temetés és a nemzeti gyász módozatait

Párizs, január 3. Joffre francia
marsall csaknem egy heti agónia után,
szombat délelőtt tíz órakor örök álom-
ra hunyta le szemeit. A világháború
francia hősei között: Clemenceau és
Foch marsall után, ő sorrendben a
harmadik, aki ennek a gigászi küzde-
lemnek legkritikusabb fázisait a sa-
ját személyével és tehetségével befo-
lyásolta. Két nap óta már nem volt
eszméletlenül, fájdalmai teljesen meg-
szűntek, de szívműködése csak a leg-
utolsó pillanatokban mondott csődöt.

Joffre marsall halála, annak elle-
nére, hogy az orvosok már teljesen le-
mondtak életéről s halálát ugyiszólván
minden percben várták, mégis nagy
megdöbbenést keltett egész Franciaor-
szágban. Joffre marsall neve teljes
ragyogásban a világtörténelmi jelen-
tőségű marnei csata után került fel-
színtre. Ő volt az, aki a legkétségbe-
esettebb hangulat közepette, amikor a
győzelmes német csapatok már Páris
kapui előtt állottak, amikor von
Kluck lovassága már Chantillyhez
érkezett, gyors intézkedésével, zseniá-

lis előrelátásával, habozás nélküli
erélyével eldöntötte a marnei csata
sorsát, — a franciák javára. A győze-
delmes marnei csata tulajdonképpen
a világháború sorsának eldőlése is
volt. Ha a németeknek akkoriban si-
kerül a Marne vonalán túlhatolniuk,
akkor semmi sem tartóztathatta volna
fel Párisnak a központi hatalmak
altal való okkupációját. Joffre nyu-
galma, taktikájának nyugodt meggon-
dolása, testi és lelki egyensúlya vol-
tak azok a döntő tényezők, melyek a
marnei csatát az antant számára meg-
nyerték s ezzel feltartóztatták vagy leg-
alább is egy újabb, hosszú évekre ki-
toldó s százezreket felőrő küzdelem-
re kényszerítették a központi hatal-
mak hadseregeit.

Joffre tábornok a marnei csata
után nyerte el a „marnei hős“ meg-
tisztelő jelzőt s ez pecsételte meg
katonai karrierjének utját, mely a
győzelem után a marsalli méltóságban
érte el tetőfokát. Joffre marsall ne-
vét egész Franciaországban együtt
emlegették a Foch marsallal s di-

csősége vetekedett a Clemenceau-éval.
Évek óta teljes visszavonultságban
élt párizsi otthonában s csak ritka
esetekben hallatta szavát. Természe-
ten ő is ép úgy, mint Foch tábornok,
egyike volt azoknak, akiket a győze-
lem nem valami békés irányban befo-
lyásolt. Az új francia militarizmus
kialakításában neki is nagy része volt,
ép úgy, mint Foch marsallnak.

Joffre marsall halálának bekövet-
kezése után a Steeg minisztérium tag-
jai szombaton feltizenkét órákor rend-
kívüli minisztertanácsra gyűltek ösz-
sze, amely megállapította a Joffre
halálával kapcsolatos nemzeti gyász
megnyilvánulásának módozatait és a
temetési szertartás részleteit. Steeg
miniszterelnök egyébként Joffre ha-
lálhírének vétele után nyomban a kli-
nikára ment, ahol az ország és a kor-
mány részvétét fejezte ki marsall öz-
vegyének.

A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI A
LANDOAN KAPRATOK AZ UJ KE-
LET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

1931 január hó 6-án, szerdán este 9 órakor és 7-én este 11 órai kezdettel:

**JANUÁR
6-án**

este 9 órakor

IVANOFF

világhírű kozák kórusa

36 személy, balalajka zenekar, tánckar, stb., stb. A táncosok között:

N. ARIANI

a legnagyobb orosz táncművész, a **MÁMOROS ÉJSZAKÁK** című világfilm hőse

**JANUÁR
7-én**

este 11 órakor

1930 július 4.---1931 január 4.

Irta: Riesel Jakab, Borsa.

Ahányszor leülök íróasztalom mellé, hogy Borsáról cikket írjak az Uj Keletbe, mindannyiszor eszembe ötlök, hogy nem-e unja már az ország zsidó sága ezt az olyan sűrű időközökben nyilvánosságra vágyó problémát. De egy halom síró gyerek és asszony rimánkodása késztet minduntalan arra, hogy újabb és újabb alkalmakkor más és más formában jelentkezsem az Uj Kelet szerkesztőségénél és bejelentsem, hogy még élünk, létezzünk, vegetálunk itt Borsán és hogy a mai napon jubileumot ültünk. Ismétlem, tudom, hogy talán már unalmas ez a sok Borsa, de úgy vagyunk mi borsaiak a zsidósággal, mint a tisztviselő a gazdájával, akit hűségesen szolgál kis fizetésért, amiből nem tud megélni és minduntalan fizetésemelésért zaklatja gazdáját, nem is kérdevezve, hogy unja-e a gazdája vagy sem. Hálátlan emberek volnánk, ha nem ismernénk be, hogy az erdélyi zsidóság nem vette ki részét a mai nehéz gazdasági viszonyok mellett Borsa újraépítésében, de ha bejövök reggel a segélybizottsági szobába és nem tudok bejutni a nagy tömeg miatt, mely egy félve kérdezi: mi lesz velünk?! akkor kénytelen vagyok ezt a kérdést a zsidó sajtó útján továbbadni Erdély zsidóságának azzal, hogy szeretném, ha erre a kérdésre választ is kapnék Erdély zsidóságától. Azt hiszem, ezért nem szabad ránk haragudni még akkor sem, ha elégedetlenek vagyunk, mert a mi elégedetlenségünk nem hálátlanság, hanem a beteg embernek a kérése az egészséges jóbaráthoz, aki legközelebb áll hozzá, az egyetlen, aki még segíteni tud rajta.

Mérlegek szezonja van és a borsai zsidók is mérleget csinálnak. De a mi mérlegünk szomorú, nagyon szomorú eredménnyel zárul szemben azokkal a mérlegekkel, amelyek még a mai gazdasági viszonyok mellett is aktívvákká zárlak az elmúlt kereskedelmi évet. A mi mérlegünk csupa passziva, a mi mérlegünk csupa szenvedés és csupa nyomor. Ma telik el fél év azóta, hogy egy vészes éjszakán felrepült a vörös kakas a borsai zsidó házak kéményei mellé. Egy éjszakán keresztül tomboló tüzvész emésztett fel egzisztenciákat Borsán. És mindjárt a tűz után kijöttek hozzánk testvéri szóval, meleg szívvvel és igaz buzgóságból fakadó ígéretekkel Erdély zsidói, a nép vezérei és könnybelábadó szemekkel állottak meg a nyomorúságnak ama végtelensége előtt, ami a mi elkinzott, megfélemlített Borsánkról szerte áradt. Eszünkbe jutnak a megnyugtató szavak: „Ne sirjanak, a világ és főleg Erdély zsidósága tudni fogja, hogy mi a kötelessége magukkal szemben...” és ha ma végigsétálunk Borsán és látjuk, hogy a 312 zsidó épület helyett 30 darab többé-kevésbé befejezett 40 szögletes házacska képezi Borsa uccáit, azt kell mondanunk, hogy mi zárjuk le a legnagyobb passzívával ezt a fél évi mérleget. A mi passzívánk súlyosabb minden más

vállalkozás passzíváinál. Mert mi azt sem tudtuk adni, amit ígértünk, amit adtunk, azt pedig befejezetlenül adtuk. A legtöbbnek nincs is haszna abból, amit kapott. Látja a házat, de nem tud beléköltözni, mert hiányzik ablak, padló, ajtó, stb., stb. Borsán ma már kétféle szerencsétlen van. Az egyik sir, mert semmit nem kapott és miért kapott akkor a másik a másik pedig aki kapott valamit, de azzal a valamivel vajmi keveset csinálhat.

Ezért van. És tudjuk, hogy a vállalatok nagyrésze nyereséggel zárja az évi mérleget. Szeretnénk, ha a

nyereséggel végző vállalatoknak eszükbe jutna mostan, hogy van egy szerencsétlen vállalata az országnak a borsai segélybizottság, amelynek passzívái olyan kétségbeesetten nyomják el az aktívákat, hogy ebből a présből már csak 1400 zsidó lélek jalkiáltásai hallatszanak ki. Nyg betegek jalkiáltásai ezek és a betegekkel csak kétszer szoktak foglalkozni. Először, amikor megbetegszik és aggodunk az egészségéért és másodsor, mikor már agonizál. Azt az intervallumot, ami a megbetegedés és a haldoklás között van, senki nem veszi tudomásul. Az emberek elfelejtkeznek barátjaikról. De a borsai zsidók már agonizálnak és most kiáltanak segítségért. Siessetek, mert ha még késnek, már nem lesz kit megmenteni!

litikai vezéreket. A hallgatóság gurult a nevetéstől. Utána Mauriaudot támadta, a genfi kormány volt elnökét, aki nem merte „leamputálni a rothadt rendőrséget” és akire hiába fogják rá, hogy fasiszta, csak seprével fogja kiáltani a diktatúrát.

— Nem kiáltok halált a zsidókra, — mondta később — mert többé-kevésbé ugys elzsidósodtunk mindannyian. De a saját lelkünk mélyén meg kell ölni a zsidót.

Támadja a hivatásos politikusokat, a parlamentet, ahol egyszeriben képviselővé válik az, aki mint becsületes ember lépett be. Egyszerre csak dülöngélni kezd a szép Geo és utánozz a bor mellett „tisztultabb világnézetre hangolt szegény polgárt”, akinek részeg állapotban kezébe nyomják a radikális választólapot, hogy szavazzon arra, akire lelkiismerete diktálja.

Most a Népszövetséget támadja.

— Ez az intézmény az oka annak, hogy belőlünk, svájciakból teljesen kipusztult minden nemzeti öntudat. Hajlongó hotelportást csinál belőlünk a Népszövetség, holott kétszínű hajlongásunknak az igazi vendégszeretet szívélyességéhez semmi köze... Genfi a politikai ingyenélők Mekkája, a gépirónok ígért földje, ahol a benszülöttet pusztá gépirói missziót töltene be.

Végül támadta a tőkét és a szocializmust.

A közönség hálás kacagással fogadta a szép Geo humoros politikai fejtegetéseit.

Elkobozták a bukaresti Ordinea-t,

mert utszéli hangon irt a miniszterelnökről és a pénzügyminiszterről

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Ordinea” című liberális lap tegnapi és ma délutáni száma a rendőrség elkobozta. Az Ordinea Tancred Constantinescu, az ismert liberális milliárdos tulajdonát képezi és a lap hírhedtül vált arról, hogy a legtriválisabb tónusban támadta a nemzeti parasztpárt vezetőit és a kormány tagjait. Hír szerint a lap elkobzása azért történt, mert a miniszter-

elnökről és a pénzügyminiszterrel utszéli hangon emlékezett meg. Bukaresti rendeletre a mai nap folyamán az ország valamennyi városában elkobozták az Ordinea-t.

Duca volt belügyminiszter a jövő héten audiencián jelenik meg Károly király előtt és mint a liberális párt új elnöke, ki fogja fejteni programját. Liberális körökben nagy reményseket fűznek ehhez az audienciához.

Svájcnak is meg van már a maga Hitlere,

aki nem más, mint a szép Geo: volt pornográf költő és az asszonyok kedvence

Genf, január 3. Tegnapi este a szoknyák rohamra indultak a Népszövetség ellen — egy nadrág vezetése alatt. A nadrág tulajdonosa Georges Oltramare, a svájci Hitler, akiért rajongnak a nők. Pár héttel ezelőtt volt a genfi kormányválasztás (boldog ország, ahol a kormányt is a nép jelöli) és ezen Oltramare 10.807 szavazatot kapott, tehát többet, mint amennyit egy évszázad óta bárki szerzett, akit nem támogat egyetlen hivatalos párt sem.

Mert Georges Oltramare egyedül van. Jó vicceket mesél négyoldalas lapjában a „Pilori”-ban (Kaloda) és ezek a viccek már elégségesek voltak ahhoz, hogy Genf úgy a kegyeibe fogadja, mint senki más. Agitációs előadásaira tódul a nép — különösen a nők.

Az erénye talán az, hogy fantasztikus éleccel és mondásaival azt nyilatkoztatja ki, ami ennek a városnak az indultai mögött lappang. Őti a nagyáruházakat, a szabadkőműveseket, a zsidó bázárokat, akik „kizsákmányolják” a genfi lányokat stb. Egy ízben például addig támadott egy ilyen bázarost, amíg a kereskedő lánya megelégedte a dolgot és megszö-

kött a szép Georgessel, vagy amint becézve nevezik: Geoval és feleségül ment hozzá. (Persze ennek a kalandnak is vége és az asszonyka a valóper tárgyalásán azt állította, hogy csak azért ment feleségül a szép Geohoz, hogy megbosszulja rajta a családján esett sérelmet.)

Legutóbb a Salle Centrale de la Madelaineben tartott nagygyűlést a szép Geo. Rengeteg varrólány és egyéb csinos fiatal nő töltötte meg a termet.

— Olyan ember áll önök előtt — kezdte tüzes beszédét Oltramare — akit elhagyott minden párt és akinek nem maradt egyebe, csak a fiatalsága.

Ettől nyomban fellelkesedtek Genf hölgyei. Oltramare pedig vígan szaladgált a katedra egyik végétől a másikig és kifejtette, hogy miért reszketnek úgy a politikai pártok, ha meg hallják a nevét? Azzal akarják lehetlenné tenni, hogy pornográf. Igaz, hogy költött 23 éves korában sikamlós verseket, amelyekre mai politikai ellenfelei előfizettek. Kérde, hogy ki a nagyobb disznó, az, aki 23 éves korában erotikus verseket ír, vagy az, aki 53 éves fejjel élvezi őket?

Ezután sorra utánozta az egyes po-

Eljes erővel folyik a harc a kormány és Vidrighin vezérigazgató között

Vidrighin tovább is bejár hivatalába és úgy dolgozik, mintha semmi sem történt volna

Raducanu miniszter magához kérte a sajtó képviselőit és kijelentette, hogy Vidrighin menesztése a kormány összes tagjainak beleegyezésével történt. Vajda belügy-miniszter nem interveniált a Vidrighin ügyében

Mironescu felszólította Vidrighint, hogy önként mondjon le fizetéséről

Bukaresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Stan Vidrighin esztásával kapcsolatos botrány tovább dagad. Megírtuk, hogy Raducanu közlekedési miniszter jelentésként okokra való hivatkozással felmon-evelet küldött Vidrighinnek s ugyan-or utasította Pretorian mérnököt, a R igazgatósági tanácsának elnökét, hogy ezt a határozatot hajtsa végre. Vidrighin kategórikusan kijelentette, hogy a kormány felmondását nem veszi tudomásul. Ennek illusztrálására ma délelőtt megjelent hivatalában s nyugodtan végezte dolgát, mintha semmi sem történt volna.

Előtt tíz órakor Vidrighin levelet Pretorian mérnöknek, amelyben megkérte a magatartását. A levél szövege a következőképpen hangzik:

„Elnök Ur! Kézhez vettem a közlekedési minisztérium 216201-1930. számú határozatát. A közlekedési minisztérium már felvetet-e, egyszer a szerződés érvényes-gének kérdését, azt vitatva, hogy köztem és vasut között létrejött szerződés nem kapott iktatószámot minisztériumtól. Már akkor ki-tt mutatta, hogy ez az állítás alap-lan és éppen a CFR igazgatósági-nácsa helyezkedett erre az állá-spontra. A kérdéssel kapcsolatosan egkérdeztek egy ügyvédek által ál-lított álláspontot, amely ugyancsak elismer-a szerződés érvényességét.

A közlekedési minisztérium is-ételtén felvetette a kérdést. Mint-gy alulírott nem a közlekedési mi-nisztériummal, hanem a CFR au-tónóm intézményének autonóm gaz-sági tanácsával állok szerződési-szonyban, szeretném ismét hal-mi eme igazgatótanács vélemény-ét.

Ami engem illet, a szerződést é-rnyesnek tartom s ennél fogva to-bbira is a CFR vezérigazgatójá-k tekintem magam.

Stan Vidrighin.

Raducanu közlekedési miniszter délelőtt magához kérte a sajtó ké-pítőit és kijelentette előttük, hogy a righin-kérdésben az egész kormány-egyetértéssel járt el. Eppen ezért hiszi, hogy Vidrighin menesztése a kormányban, akár a nemzeti pa-pártnban egyenletlenségre vezethet-e. CFR igazgatósági tanácsa ma dé-lismét összeült, hogy Vidrighin me-nésztésének kérdésében foglalkozzon. A fővárosi lapok értesülései sze-rint Raducanu el van határozva arra, hogy Vidrighint minden körülmé-nek között eltávolítja a vasut élé-léséből. Amennyiben a CFR igazgató-i tanácsának többsége Vidrighin eltávolítása mellett foglalná állást, a kormány — hír szerint — fogja oszlatni az igazgatósági tanácsot.

Az azonban a tanácsotagok többsége righin elbocsátása mellett szavazna, a CFR vezérigazgatója számára marad egyeb hátra, minthogy az ág-gügyi fórumok előtt próbálja jo-rvényesíteni.

Dimineata megállapítja, hogy a vá-naknak semmilyen technikai ter-e-ti oka nem volt Vidrighin elbo-csátására. Minthogy azonban a CFR igazgatójának nagy fizetését az é-rkező kormányellenes propagandára állta fel a tisztviselői fizetések re-latív alacsonyával, Mironescu minis-ter közölte, hogy a CFR igazgatója kö-löklőre való elutazása előtt kérte Vidrighint, mondjon le szer-zéséről és fizetésének megállapításá-t a minisztertanácsra. Vidrighin azt válaszolta Mironescu-

nak, hogy nem áll módjában elfogadni ezt a propozíciót.

A CFR vezérigazgatója kimutatta, hogy miután a szerződésben megá-lapított javadalmazásának 25 szá-zalékról lemondott, az elkövetkeze-ző évre különböző adók levonása után alig 1 millió 600 ezer lej fi-zetés fog kapni, tehát jóval kevese-bet, mint elődei.

A szerződéshez azért kénytelen ragaszkodni, mert ez képezi egyetlen gar-anciáját annak, hogy ok nélkül nem fo-gják elbocsátani.

Mironescu elutazott, de kiadta az uta-sítást Raducanunak, hogy Vidrighinnek mondjon fel. Ha ez csakugyan megtö-rtenik, úgy szerződése értelmében Vid-

righin két és félezi fizetését, tehát kö-rülbelül 6 millió lej fog kárterítéské-pen követelhetni az államtól. Ugyátszik, hogy végeredményben Vidrighin mégis kénytelen lesz eltávozni a vasut éléről, mert ha ez nem történik meg, akkor Mihailache, Raducanu és a taranista mi-niszterek tarthatatlan helyzetbe fognak kerülni, miután valamennyien exponá-lták magukat Vidrighinnel szemben. A kérdés azonban ezzel még távolról sem nyert befejezést. Az erdélyi parlamente-rek Vidrighin menesztésében is azt az erdélyellenes szellemet látják megnyil-vánulni, amely Maniuval, Vaidával, Boila Romulusszal és a többiekkel szem-ben már többször is mutatkozott és ja-nuár 19-én, tehát a parlament megnyi-tásának napján éles támadást fognak

Komoly forradalmi jelleget kezd ölteni a Ruhr-vidéki bányász-sztrájk

A kommunisták erőszakkal akadályozzák meg a munkában a nem-sztrájkoló munkásokat

A kormány beleavatkozik a konfliktusba. Angliában is 150 ezer bányász sztrájkol

Berlin, január 3. A ruhrvidéki sztrájkhelyzet egyre komolyabbá válik. Az északi bányarevierekben a kommuni-szták szervezetei tagjai erőszakot alkalmaznak a munkát felvenni akaró, más szervezetekbe tartozó munkástársaikkal szemben. A tömeg több bányavállalat aknájeljárójánál elállja az utat és lehet-lenné teszi a munkásoknak a bányákba való lejutását.

A munkanélküliek állandó tünteté-seket rendeznek és a karhatalommal való összeütközések alkalmával asszonyaikat küldik az első frontba.

Recklingshausenbe karhatalmi erősi-tések kértek, mert a rendőrség nem bír a tüntető tömegekkel. Hamborn, Hamm és Gladbeck környékének bányáiban a sztrájkban résztvevők a munkásság 12 százalékat teszik ki.

Saarbrückeni jelentés szerint az

agitátorok megkísérelték a Saar-vidé-ken is a munkabeszüntetésre irányuló propagandát, de itt kevés sikerrel. A bányászsztrájk a Rajna-mentén egyes helyeken kihatást gyakorol a fémipari üzemek munkájára is. Remscheidben a kommunisták izgatására több vállalat munkásai beszüntették a munkát s uc-cákon tüntetést rendeztek. Kisebbsé-in-cidensek voltak, de a rendőrségnek itt sikerült a rendet fenntartania.

Berlin, január 3. Essenből jelentik, hogy a ruhrvidéki munkabeszüntetés elsősorban az állami bányákban ért el nagyobb arányokat. A kommunista agi-táció állandó.

A bányavállalatok 12 százalékos bé-rleszállítást akarnak életbe léptetni, de a szakszervezetek csak legfeljebb 4 százalékos bércsökkenésre egyeztek bele. A kommunisták még ez ellen is izgatnak.

Valószínűnek tartják, hogy a bi-ro-dalmi kormány már közelebről bele fog avatkozni a munkakonfliktusba.

Az északi revierek egyes bányáiban ma is megismétlődtek a munkások aknába indulásánál a tumultuózus jelenetek, mert asszonyok és munkanélküliek tömegesen előlították a lejáratozatokat. A dolgozni akarók a legtöbb helyen csak erő-szak után törtek maguknak utat rend-őri segítséggel s így juthattak el munka helyeikre. A sztrájkoló száma alig észrevehető emelkedést mutat.

A zavargások ma sehol sem öltöttek komolyabb jelleget.

London, január 3. Angliában, Dél-wales ötven bányázomében mindössze körülbelül 2000 munkás dolgozik. A sztrájkoló száma meghaladja a 150 ezert.

Senkit sem bocsájtanak el és egyelőre új embe-reket sem alkalmaznak Morgánék

Kétévig is elhúzódhatnak a telefon munkálatai. Egy vonalon egyszerre több beszél-getést is lehet majd lebonyolítani

Cluj-Kolozsvár, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Január elsőjével, amint már az Uj Kelet megírta, a Morgán-csoport országszerte birtokába vette a telefonhálózatot. Románia egész közvéleménye a legnagyobb várakozás-sal tekint a Morgán-csoport által esz-közölendő átszervezésre. A telefon évek óta egyike azoknak a meg nem oldott problémáknak, amelyek az ország kereskedelmi vérvérkeringésének útjában állottak, mert a román telefonhálózat kezdetlegességgel és pontatlansággal a városközi érintkezést annyira meg-nehezítette, hogy a telefonforgalom fel-jávitására már valóban radikális közbe-lépésre volt szükség.

Senkit nem bocsátottak el

A postán történő átszervezésekről az Uj Kelet munkatársának alkalma volt hosszabb beszélgetést folytatni a kolozs-vári kerületi igazgatóság egyik fő-tisztviselőjével, aki a folyó munkálatok-ról a következő információkat adta:

— A telefonátársaság kerületekre osz-totta fel az országot, amelyek egybe-esnek a PTT eddigi kerületi igazgató-ságaival. A kolozsvári körzetbe a követ-kező megyék tartoznak: Kolozs-, Sa-

mos-, Torda-, Maros-, Kis- és Nagy-kiüküllő-, Udvarhely-, Alsófehér- és Naszód megyék. Az adminisztrációs sz-e-mélyzet egyetlen taggal sem bővült és senkit nem bocsátottak el. Ilyenformán minden a régiiben maradt, de adminis-ztrációs módszereiben lényeges változá-sokat eszközöltünk. Amennyiben köny-velésünket is egyszerű kereskedelmi kettős könyvvitelre változtattuk át. El-bocsátások nem lesznek még akkor sem, amikor a technikai munkálatokat meg-kezdik. Nem is lenne értelme annak, hogy az évek óta bevált személyzetet újjal cseréljék fel, hiszen azok semmit sem értenek a telefonkezeléshez. Kül-földi munkásokat sem alkalmazhatunk, mert itt minden a helyviszonyok isme-retéhez van kötve. Nem kell tehát aggodniok a tisztviselőknek, mert el-bocsátások sehol nem lesznek.

Két évig is elhúzódhatnak a munkálatok

— Ami a technikai munkálatokat illeti — folytatta informátorunk — azok csak tavasszal kezdődhetnek, mert a téli szezon nem alkalmas arra, hogy a vonalakon átalakításokat eszközöljenek. Előbb természetesen országszerte a

vonalakat fogják átalakítani, illetőleg kicsérlni, újabb vonalakat kiépíteni és csak azután kerül sor az egyes köz-pontok teljes átalakítására. A vonalak kiépítését egészen nyugati módszerek szerint hajtják végre. A hosszabb vona-lakon egészen új típusú készülékeket szerelnek fel, amelyek lehetővé teszik, hogy egy vonalon különböző frekven-ciaú árammal több beszélgetést lehes-sen lebonyolítani. A további munkála-tok csak ezután következnek és lehet, hogy azok hosszú időt fognak igénybe venni. Nem valószínűtlen, hogy csak két év múlva lesz teljesen befejezve a telefon átszervezése.

A legolcsóbb beszerzési forrás az összes petroliumtermékek részére

Autóbenzin, petróleum, motorin, ola-jok, autógumik, alkatrészek az

AURORA PETROLIFERA

Cluj, Calea Regele Ferdinand 62
Telefon 855

EGY HATALMAS TELJESÍTMÉNY . . .

A Philips 2511 típus számú vevőkészülék tervezése és kivitelénél híres mérnöki kar működött közre és ezért nyújtja a legújabbat, amit a rádiótechnika terén elérni lehetett. Kérje annak bemutatását az ország bármely városában e szakmába vágó üzletekben. Védje vevőkészülékét a PHILIPS 4382 típus számú nemesség-villámhárítóval.

PHILIPS

Az összes Philips készülékek
Philips Miniwatt lámpákkal vannak ellátva

A kormány összefüggést keres a romániai antiszemita és bolsevista akció között

Honnan telik fényűző életmódra az antiszemita vezéreknél? A legfelsőbb fórum kívánságára egyforma drákói rendelkezéseket fogantatosítottak a jobb- és baloldali terrorszervezetek ellen

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti Lupta feltűnésteltető tudósításban ismertetett azokat a határozatokat, amelyek a kormány az Adeverul főszervezője elleni merénnyel kapcsolatban a rend fenntartása érdekében hozott a kormány. Mint ismeretes, Mihail belügyminiszter, Condescu tábornok-hadügyminiszter, Voicu Nistescu igazságügyminiszter és Costachescu közoktatásügyi miniszter néhány nappal ezelőtt egy értekezlet alkalmával megvitatták a különböző terrorista szervezetek működésének kérdését. Ez alkalommal Eugen Cristescu, a sziguranca politikai osztályának igazgatója, kimerítő referátumot tartott a különböző terrorszervezetek működéséről és arra a konklúzióra jutott, hogy a szélsőséges antiszemita és a bolsevista organizációk akciói között lehetetlen fel nem fedezni egy bizonyos párhuzamosságot.

Honnan van pénzük az antiszemita apostoloknak?

Cristescu kifejtette, hogy az elmúlt év augusztusában a sziguranca ágensei súlyos dolgoknak jöttek nyomára a Mihail arkangyal és a keresztény nemzetvédelmi liga nevű antiszemita szervezeteknél, valamint a kommunista organizációknál. Ezen szervezetek székhelyein izgató falragaszokat és gyilkosságra uszító felhívásokat fe-

deztek fel. A sziguranca közegei arra a megállapodásra jutottak, hogy a jobboldali, tehát antiszemita terrorszervezetek rendkívül nagy költségvetéssel dolgoznak. Megindult a nyomozás annak megállapítására, honnan kapják ezek a szervezetek a propagandához szükséges pénzt. Felmerült az a kérdés, hogy vajon nincs-e szoros kapcsolat a bolseviki agitáció és a Keresztény Nemzetvédelmi Liga, valamint a Mihail arkangyal szervezet működése között. Erre a kérdésre nem tudott a sziguranca pontos választ adni s legfeljebb csak azt tudta ismételten megállapítani, hogy az anarchikus jobboldali szervezetek és azoknak vezetői fényűző életet folytatnak.

A cuzisták bolsevista metódusokkal dolgoznak

A továbbiakban Cristescu elmondotta, hogy szeptemberben, októberben és novemberben a jobboldali szervezetek kitrjesztették működési körüket falvak és városok munkanélkülieire is. Miközben a hatóságok meglepődve állapították meg, hogy a cuzista ágensnek a bolsevistákhoz hasonló metódusokkal dolgoznak. A cuzisták azt hangoztatták a parasztok előtt, hogy a gabonaárak esését a zsidók idézték elő és hogy az ő kivégzésük magatán fogja vonni a nemzetgazdaság gyors fejlődését. Az antiszemita propagandisták vagyondezmát és a zsidó vagyonok elkobozását ígérték meg a parasztoknak. Decemberben erőteljes akcióba lépett a Mihail

arkangyal szervezet, amelynek vezetői listát készítettek a halálra szánt személyekről. A bukaresti szabadkőművespálya ellen elkövetett bombamerénylet, a Socor elleni merénylet és a sziguranca többi felfedezései — fejezte be jelentését Filipescu igazgató — azt bizonyítják, hogy elérkezett a radikális intézkedések ideje.

Cristescu jelentése alapján az értekezlet a következő intézkedések fogantatosítását határozta el:

1. Azokat a diákokat, akikről bebizonyosodik, hogy részt vesznek valamely zavargásban, azonnal bevonultatják.
2. A zavaró diákokat azonnal eltávolítják a közintézményekből.
3. Az egyetemeken, liceumokban és diákokthozonokból örökre kizárják a Mihail arkangyal szervezethez tartozó diákokat és középiskolásokat és rendezettség miatt bünygi eljárást indítanak ellenük.
4. A Mihail arkangyal és a vörös

munkássegély szervezeteket haladéklanul megszüntetik.

5. Elkobozzák és megszüntetik a szervezetek összes újságjait és manifestumait és a bűnösöket bíróság elé állják, legyenek azok akár arkangyalisták akár kommunisták.

6. Kivételes törvényt szavaztat meg a parlamenttel, amelynek értelmében az állambiztonság ellen elkövetett merényletek ügyét 48 órán belül lefolytadják tárgyalni.

A Lupta a következőkkel fejezi cikkét:

„A fenti intézkedések magas helyi jövő kívánságának megfelelően fogantatosítottak. A legfelsőbb fórum világsan és határozottan kijelentette, hogy Romániában sem arkangyalisták sem más terroristáknak, legyenek azok románok, akár nem, nincs joguk bűnhődés nélkül az állam életére támadni. A törvényt és a rendet a legteljesebb szigorral helyre kell állítani.”

Újabb szondarobbanás a prahoval petroleummezőkön

Bucuresti-Bukarest, január 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Prahova megyében néhány évvel ezelőtt új petroleumforrásokat furtak. A munkálatok már igen előrehaladott stádiumban vannak és a Ploestitől néhány kilométerre lévő új petroleumzónát már szondafalvak sokasága lepte el. Az egyik új petroleumtelepen, Scăeni-Boldestiben tegnap borzalmas gázrobbanás történt, olyan hatalmas mennyiségű gázt engedve szabadon, mely ha kigyul, még nagyobb veszélybe döntheti a petroleumtársaságot, mint a moreni tűz, mely tudvalegleg milliárdnyi petroleumot emésztett fel eddig és azzal a veszéllyel fenyeget, hogy fgyújtja a talaj alatti petroleumfolyót.

Tegnap a hajnali órákban Scăeni-Boldesti lakosságát hatalmas detonáció

riasztotta fel. A robbanás ereje ki méternyire megremegette a földet úgy, hogy a földrengések még Ploestiben érezhetők voltak. Az egyik új szondában történt a szerencsétlenség. A méternyi mélységben furtak má szondát, mely ma hajnalban kitört. gázak mintegy 200 atmoszféra nyomi erővel kitértek a földből, hatalmas detonációt és földrázkódást produkáltak. A robbanás után jelentékeny szácsendőség és karhatalom vonult a helyszínre, hogy a további szerencsétlenséget megakadályozzák. Egy gyufa meggyújtása elegendő, hogy a hatalmas gáztömeg lángra kapjon és az a nagyobb katasztrófa jelentheti. szonda az Astra Romana tulajdonképezi.

Január 31-ig be kell nyújtatni az adóvallomási íveket

Cluj-Kolozsvár, január 3. Ismét elérkezett az adóbevallás ideje. Az adóvallomási íveket az idén is január 31-ig kell benyújtani az illetékes adóhivatalban. A részvénytársaságok az adóvallomásukat mérlegüknek az évi közgyűlés által történt elfogadás után adhatják be, azonban a benyújtásnak legkésőbb április 30-án kell megtörténnie. A pénzügyigazgatóság figyelmezteti az adózókat, hogy föltétlenül az említett határidőkon belül adják be vallomásukat, mert a határidőt nem fogják meghosszabbítani.

A folyó év első negyedére járó adót a tavalyi adókövetés alapján kell befizetni, ha március végéig még nem állapították volna meg az idei adót.

A kereskedelmi, ipari és egyéb szabad foglalkozásból eredő jövedelmet a 4-es számú nyomtatványon kell bevalani, a részvénytársaságok pedig a nyilvános elszámolásra kötelezett kereskedelmi és ipari vállalatok pedig a 4-bis számú iven vallják be jövedelmüket. A globális jövedelem beismerésére az 5 számú formuláré való. Az íveket az illetékes adóhivatalban lehet megkapni. Az adózóra vonatkozó minden rovatot ki kell tölteni, különben olybá veszik, mintha az illető nem is vallotta volna be jövedelmét és ugyanugy megbüntetik, mint azt, aki szándékosan eltitkolta jövedelmét. Az egyes adóívek kiállítására vonatkozó részletes utasítás magán az iven található.

A ház tulajdonos és a földbirtokos a háza vagy földje után élvezett jövedelmét csak a globális iven tünteti föl. Ha valaki még nem tudja az 1930. évre eső osztalékát vagy jutalékát, akkor a bevallási iven azt az összeget tünteti föl, amelyet a múlt évben az 1929. évi osztalék vagy jutalék fejében fölvetett.

Az adótörvény a családtagok és jelzőlogterhek után bizonyos összeg levonását engedi meg, ezt a levonást a vallomási iven kell kérni, aki azon-

ban nem tesz adóbevallást, az elve a levonáshoz való jogát. Ha az adó maga nem képes kitölteni az ívet, bementése alapján valamelyik tisztviselő végzi el helyette ezt a munkát. Az olyan adózó, akinek évi jövedelme huszezer lején alul mar nem tartozik adóvallomást tenni véve, ha adóelengedést kér, ebben esetben pedig az 5. számú globális ívet kell kitöltenie.

A köztisztviselő, magántisztviselő és egyéb alkalmazott, kinek fizetése kívül más jövedelme nincs, az 5. számú iven vallja be fizetését, el azonban még a 19. számú modell nevezésű nyilatkozatot is csatolnia kell, melyen a munkaadó igazolja a jövedelmének nagyságát. Ezen nyilatkozat nélkül, mely szintén az adóhivatal kapható, a bevallást el sem fogadják az adóhivatal.

Az olyan adófizető polgár, kinek jövedelme a múlt évben egyáltalán nem változott meg a tavalyi adóbevallás óta, nem köteles vallomást beadni, az adója is változatlan marad. De joga van adóelengedéshez, föltétlenül kell vallania jövedelmét, mert különben nem ismerik el ezt a kedvezményt. A kereskedők és iparosok egyéb vállalatok, amelyek des könyvelést tartoznak vezetni, telemek adóvallomási íveket bead-

Olyan kiskereskedő és iparos, kinek adóalapja a múlt évben nem halad meg a 30.000 lej, nem köteles vallomást tenni, mert ezek adóját két állapították meg. Ha azonban jövedelme a múlt évben megváltozott vagy valamilyen adólevonásra tart igényt, akkor vallja be jövedelmét.

Mindazok, kik elmulasztották a jövedelmük előírt határidőkon belül nyújtani bevallási íveiket, vagy hiányosan töltötték ki, büntetésben részesülnek és ezek adóját a fél megfizetése nélkül hivatalból becsles a hál fogják megállapítani.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
Külsőnk utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Brünig kancellár visszaérkezett Berlinbe. Berlinből jelentik: Brünig kancellár, aki tegnap Dietrich és Steger old miniszterekkel a badeni Freiburgban tárgyalta, ma este visszaérkezett Berlinbe és vasárnap este már tovább utazik keletporoszországi és felszülizsiai spekiós útjára.

— A WIZO teadélutánja. Kedden déltől rendezik meg Kolozsvár cionista szönyvai teadélutánját a Salom klub helyiségeiben. Ez alkalommal dr. Eisz Jenő, a cionista szervezet kolozsári helyi csoportjának elnöke és a zsidó problémák egyik legalaposabb ismerője előadást tartani Sabbatai Zwirol, a agikus sorsu zsidó álmissásról.

— Orvosi hír. Dr. Gergely József orvos Targu-Mures (Marosvásárhely, Str. Alarasilor 14), külföldi tanulmányutja hazatérésekor a rendelkezési börtönyt, urológiai és nemi betegek rére megkezdte.

— Sómér táncdelután. A nagy érdeklődésre való tekintettel a sómércsapatok aranyoskása elhatározta, hogy f. hó 3-án, kedden déltől, vizkereszt napján 11 órai kezdettel táncdelután rendez. A sörangru szalon és jazzband zenekarral gondoskodva van. A táncdelután I. Bratianu (Király u.) 28. sz. alatt a leggyorsabb új klubhelyiségében rendezik meg. Mindenkit szívesen lát a rendezőség.

— Eljegyzések. Weinberger Ibolyát pápiai (Keménytelke) eljegyezte Aron mács földbírtokos Sárata.

Grünfeld Nusit Nagyenyedről eljegyezte Dr. Rosenthal S. orvos Lupeni.

— Bombával elintézett konkurrencia. New Orleansból jelentik: A városban ismétlen tettes három bombával romba döntött egy színházat és erősen megrongált öt szomszédos épületet. Emberélet nem esett kár. A nyomozás arra a következtetésre jutott, hogy a merényletet egy leti versenytárs követte el.

— A Vatikán pénz veret. Gita del Vatikánból jelentik: A hivatalos lap mai számában kihirdették az új éremtörvényt, amelynek rendelkezései szerint a szászország és a Vatikán között létrejött éremegyezmény alapján a pápa felhatalmazza az olasz pénzverdet 100 lírás any, 10, 5 ezüst, továbbá 2 és 1 lírás 50, valamint 20 centesimo értékű érméknek verésére a Vatikán állam céljaira. A pénzeket a Vatikán város felírás szerepelni az arany és ezüstérméknek a pápa képével, más érből készülő pénzen a pápai címerrel.

— Az iraki király csökkentette saját állását. Londonból jelentik: Feysal iraki király a gazdasági depresszióra való tekintettel csökkentette saját állását is. A csökkentés 10 százalékos, összes állami tisztviselőknél pedig 20 százalékos.

— Borzalmas kázanrobbanás egy városban. Varsóból jelentik: Horonka város fürdőjében tegnap déltől asszony fürdött, amikor a kázan eddig meretlen okból felrobbant. A szétulló lángok borzalmas pusztítást végeztek. Az asszony testét egészen szétrobbanták a fűtőt a felismerhetetlenségig elhasználták. A négy halottn kívül súlyos sebesültje van a szörnyű robbanásnak. Ezek közül haton a kórházban a halál küzdelmet vívnak.

— Bölsche hetvenéves. Berlinből jelentik: Bölsche, a természetudományok kísérője, 70 éves. Ez alkalommal a hűségben lévő Schreibernhaus Bölsche Vilmost 70-ik születésnapja alkalmából diszpolgarává választotta. A vasárnap Felső-Szilézia nyilvános neplésben részesíti Bölsché.

— Egy pár cipő miatt megölt barátát. A Párizsban nyomorgó munkás. Párisból jelentik: A rendőrség letartóztatta Zobel Sándor 18 éves magyarországi etőségű szabóságát, aki a Taboury Templen lesurta jó barátját, Ulaner mand nevű csehszlóvak munkást. Zobel novemberben érkezett Párizsba, ahol megismerkedett Ulanerrel, aki több ízben iglenes munkaalkatat is szerzett ki. Együtt is laktak és a napokban Ulaner elkerlte kölcsön Zobeltől egyetlen jó cipőjét, amit az készségesen átadott. Amikor Zobel néhány nap múlva szakért a cipőket, Ulaner beavallotta, hogy a cipőket eladta. Erre aztán Zobel olyan dühbe jött, hogy lesurta a barátját, akinek az állapota válságos. Zobel letartóztatták.

Adóházadás Jugoszláviában

Zágráb, január 3. Dalmáciában, Boszniában és Szerém-megyében lázadás tört ki, amelynek folyamán össze-tűzésre került a sor a parasztok és a csendőrök között. Három paraszt és egy csendőr meghalt, tíz paraszt súlyosan megsebesült. A lakosság elkeseredése határtalan.

A Varsad-megyei Spativan községben három izben bombamerényletet követtek el a hatóságok ellen. Az adó-behajtás ennek ellenére szigorúan folyik tovább.

Egyébként az a hír van elterjedve, hogy január hatodikán a jugoszláv diktatúra második évfordulóján, a parlamentarizmus új nemét vezetik be, mert Franciaország ennek teljesítésétől tette függvé egy újabb kölcsön folyósítását.

— Ma este zárja be kiállítását Shakirov. Shakirov Sebestyén, az oroszok vérbeli erdélyi lett jeles festőművész, aki a vármegyeházán rendezte meg második kolozsvári kiállítását, tárlatát ma este fogja bezárni. Shakirov kiállítása igen gazdag erkölcsi sikerrel fejeződik be.

— Enyhe időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint enyhe és főleg nyugaton csapadéka hajlamos időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délnél 3 fok Celsius volt.

— Bélrenyhesség, a máj és az epeutak bántalma, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszer-vek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bél működését kitűnően szabályozza. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Angliából nagy rendelést kapott az orosz faipar. Londonból jelentik: A szovjet orosz faipar nagy rendelést kapott egy angol pénzesoportól. Hatszáz ezer ajtót rendeltek ezévi leszállításra. A koncert támadják a rendelés miatt, mert Angliában készítették volna el az ajtókat, számos munkanélkülit foglalkoztathattak volna.

— Venizelosz Bécsbe érkezett. Bécsből jelentik: Venizelosz görög miniszterelnök feleségével együtt ma feltizenketkor megérkezett az osztrák fővárosba. A pályaudvaron fogadására megjelent Schöber osztrák külügyminiszter, aki szívélyes szavakkal üdvözölte az osztrák kormány vezetőjét. A fogadtatás után Venizelosz bécsi szálására hajtattott.

— A GPU emberei megölték egy szovjetkurirt. Varsóból jelentik: A lapoknak az orosz határvidekről érkezett táviratai szerint a határ közelében egyik vasuti állomáson a GPU emberei megölték Stolaroff szovjetkurirt, aki állítólag fontos iratokat akart külföldre csempészni nyilvánosságra hozatal céljából, köztük egy német-orosz titkos egyezmény eredetijének fényképmásolatát.

— Burmában a hinduk 300 embert vesztettek a harcok folyamán. Londonból jelentik: Burmában a felkelők a siker egyre kevesebbet kilátással harcolnak. Eddig több mint háromszáz ember esett el a harcokban. Az angol csapatok újabb hatvan forradalmárt ejtettek foglyul és a dzsungelben is követik a visszavonuló felkelők csapatait.

— Általános offenzíva készül a kínai kommunisták haderőjének ellen. Londonból jelentik: Sanghai jelentés szerint a napokban megkezdődik az általános nagy offenzíva a kínai kommunisták haderőjének ellen. Csan Kai Sek marsall 300 ezer emberrel, repülőgépekkel és ágyúnaszádokkal szárazon és vízen készül a kommunistákkal való leszámolásra.

— Eszmecsere francia és angol pénzügyi főtisztviselők között az aranyvásárlás ügyében. Párizsból jelentik: Egyes lapok azt közlik, hogy az aranyvásárlás közös alapelveinek megállapítása tárgyában fontos tárgyalások kezdődtek Párizsban angol és francia pénzügyi főtisztviselők között. A Havas távirati iroda e hírekkel kapcsolatban azt az autentikus értesítést szerezte, hogy a brit kinstár jelenleg Párizsban tartózkodó több főtisztviselője csak nem hivatalos jellegű eszmecsere folytatott a francia kollegákkal a két államot érdeklő pénzügyi kérdésekről.

— A Curtisfieldi repülőtérrel Mac Learen amerikai pilóta egy pilótakísaszonnyal óceánrepülést készít elő. A pilóták egyfedélű repülőgépen fognak startolni Párizs felé. A Bermadokon és az Azori szigeteken közbenjáró leszállást végeznek.

— Bresday csikagói egyetemi tanár engedélyt kapott a perzsa kormánytól Persepolis óségi perzsa főváros ásások utján felkutatására. A professzor a napokban indul Perzsiába.

— A londoni cheltonhami kórházba az utóbbi napokban számos gyermeket szállítottak meg mérgezéssel. Megállapítást nyert, hogy a gyermekek pirosra festett játékoktól kapták a mérgezést.

— Oliver Bell 50 éves londoni kereskedő hirtelen meghalt. Szívében másfél hüvelykes német pusgagolyt találtak egy diónagyságu burokképződményben. A kereskedő a flandriai fronton kapta a lövést és a golyót operatív beavatkozás sem tudta eltávolítani a testből. A sebesülés után a kereskedő még tízezer évet élt, mert a golyó sem főreket, nem sértett, sem a vérkeringést nem akadályozta. A boncolás megállapította, hogy most bekövetkezett halálát sem a szívbe jutott pusgagoly okozta.

— A newyorki tőzsdén 186 ezer dollárért árvereztek el egy tőzsdetagsági helyet. A világháború óta nem volt rá eset, hogy tőzsdetagsági ilyen olcsón került volna új birtokosához. A konkunktura tetőpontján még 480 ezer dollár is fizettek egy-egy megüresedő tagság betöltéséért.

— Newyorki jelentés szerint Uj-Mexikó határvidekén egy amerikai tanár hosszabb ideje kísérletezik egy óriásrakéta elkészítésével, amely automatikus stabilizációs műszerrel 50 mérföldes magasságba emelkedhetné a légkör ottani atmoszférikus viszonyainak tanulmányozására. A professzor a rakétát most tökéletesíti és körülbelül két hónap múlva fog sor kerülni kilövésére.

— Bostonban szövetségi alakult, amely harcot hirdet a nők dohányzása ellen. A szövetség több amerikai városban máris alakosportokat létesített s nagy apparátussal kezdett hozzá a propagandához céljai elérésére.

— Tárgyalások vannak folyamatban a budapesti és müncheni operák között tavaszi vendégcsereplésre. A müncheni opera két estén át Budapesten fog vendégcsereplni s e két napon a budapesti opera együttese Münchenben játszik.

— Ringer osztrák kémikus feltalálta a több százszor használható örökös gyújtót. Az új gyufa alakjában jóformán semmiben sem tér el a jelenleg használt gyufától. A feltaláló egy amerikai érdekeltiséggel tárgyal találmánya hasznosításáról.

— Egy nyugatskóciai óras gyilkossági perének tárgyalása alatt vette a hírt, hogy ismeretlen nagybátyja Amerikában meghalt s vagyonra, 30 ezer dollár, más, közelebbi örökös hiányában reá szállott. Az óras saját kijelentése szerint most a világ legnagyobb vagyonának sem örövendene, amíg meg nem tudja, hogy perében a bíróság milyen ítéletet hoz.

— Szénné égett a lakásba bezárt öt éves gyermek. Morlaka kolozsmegegyi községben egy Coberzán Vazul nevű oda való földműves feleségével együtt bement a bányahunyadi vásárra, hogy tehenet vásároljon. A házaspár az öt éves gyermeküket bezárta a lakásba, ahol a gyermek a szekrényben kutatva, valahogy gyufához jutott. A gyermek játsszani kezdett és a meggyújtott gyufa szálakat eldobálta, amelyekből tüzet fogott a padlóra terített szőnyeg. A tűz csakhamar átharapódzott a berendezésre és az egész szoba lángba borult. A bezárt lakásból a gyermek menekülni nem tudott és mire a házaspár hazaért, a házuk földig égett és a gyermeknek már csak megszegenesedett hulláját találták meg. A vizsgálat a felelősség kérdésében megindult.

— A mulatós detektív a Magyar Színház előtt összeverte az ügyeletes rendőrt. Egy Berindei nevű detektív tegnap éjjel több vendégloben tett látogatást és azután jóhangelatban betért a Sétátor utcában levő Cämpan-féle bogdába, ahol tovább iddoggált, itt aztán többé nem adtak italt neki, nagy veszekedés kezdődött eltávozott az üzletből és a járókelőket kezdte inzultálni a Szamos és Magyar Színház közötti részen. Mikor Berindei a különös szórakozás közben a Magyar Színház elé ért, ott szintén belekötött a várakozó sofförökbe. A nagyhangú vitába beleszólt a Sétátor elején posztoló rendőr is, aki csendre intette a jökevű detektívet. Ennek az önértéket azonban bánthatta a leintés és a kötelességét teljesítő rendőrt többször mellbevágta. A rendőrt azután a közönség segítségével megfékezte Berindeit és előállította az őrszobában. A vizsgálat a mulatós detektív ellen megindult.

— Minden kérdésre feleletet ad a A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931) Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 500 lejes bolti ár helyett

ára fűzve 200 lej, kötve 240— lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Sulyos autóbuszbalet az országuton Beszterce és Dés között

Dés, január 3. Könnyen végzetessé válható autóbuszbalet történt tegnap a Beszterce—Dés közötti országuton. A Granicerul társaságnak egyik kocsija a rendes időben utasokkal telve elindult Besztercéről, majd pedig néhány percre rá startolt az ujonnan beállított Rapidul-vállalatnak is egy kocsija, amely örület sebességgel haladt a már előbb elindult autóbusz nyomába, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy ezt beérje és megelőzze. Az új Rapidul-járat kocsijának sikerült is utóérnie a Granicerul kocsit s ettől kezdve valóságos izgalmas hajszá kezdődött a két autóbusz között. Akár csak egy autóversenyen, úgy száguldozt, egymást kergette a két gépkocsi vad sebességgel, miközben az utasok csaknem meghűlt a vér a nagy ijedelemtől és izgalomtól. Minden pillanat katasztrófával fenyegetett s többen rá is szoltak a sofförre, hogy álljon meg, mert leszállnak s inkább gyalog mennek Désre, de nem hajlandók idegeiket továbbra próbára tenni. Pár pillanat múlva azután meg is történt a szerencsétlenség. A Rapidul az egyik kanyarodórál hirtelen az árokba fordult, szerencsére azonban a sofför éppen akkor fékezett, úgy, hogy a baleset ezuttal nem lett végzetes kimeneteli s az utasoknak kisebb sérüléseken kívül komolyabb bajuk nem történt.

— Szénné égett a lakásba bezárt öt éves gyermek. Morlaka kolozsmegegyi községben egy Coberzán Vazul nevű oda való földműves feleségével együtt bement a bányahunyadi vásárra, hogy tehenet vásároljon. A házaspár az öt éves gyermeküket bezárta a lakásba, ahol a gyermek a szekrényben kutatva, valahogy gyufához jutott. A gyermek játsszani kezdett és a meggyújtott gyufa szálakat eldobálta, amelyekből tüzet fogott a padlóra terített szőnyeg. A tűz csakhamar átharapódzott a berendezésre és az egész szoba lángba borult. A bezárt lakásból a gyermek menekülni nem tudott és mire a házaspár hazaért, a házuk földig égett és a gyermeknek már csak megszegenesedett hulláját találták meg. A vizsgálat a felelősség kérdésében megindult.

— A mulatós detektív a Magyar Színház előtt összeverte az ügyeletes rendőrt. Egy Berindei nevű detektív tegnap éjjel több vendégloben tett látogatást és azután jóhangelatban betért a Sétátor utcában levő Cämpan-féle bogdába, ahol tovább iddoggált, itt aztán többé nem adtak italt neki, nagy veszekedés kezdődött eltávozott az üzletből és a járókelőket kezdte inzultálni a Szamos és Magyar Színház közötti részen. Mikor Berindei a különös szórakozás közben a Magyar Színház elé ért, ott szintén belekötött a várakozó sofförökbe. A nagyhangú vitába beleszólt a Sétátor elején posztoló rendőr is, aki csendre intette a jökevű detektívet. Ennek az önértéket azonban bánthatta a leintés és a kötelességét teljesítő rendőrt többször mellbevágta. A rendőrt azután a közönség segítségével megfékezte Berindeit és előállította az őrszobában. A vizsgálat a mulatós detektív ellen megindult.

— Minden kérdésre feleletet ad a A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931) Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 500 lejes bolti ár helyett

ára fűzve 200 lej, kötve 240— lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Sulyos autóbuszbalet az országuton Beszterce és Dés között

Dés, január 3. Könnyen végzetessé válható autóbuszbalet történt tegnap a Beszterce—Dés közötti országuton. A Granicerul társaságnak egyik kocsija a rendes időben utasokkal telve elindult Besztercéről, majd pedig néhány percre rá startolt az ujonnan beállított Rapidul-vállalatnak is egy kocsija, amely örület sebességgel haladt a már előbb elindult autóbusz nyomába, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy ezt beérje és megelőzze. Az új Rapidul-járat kocsijának sikerült is utóérnie a Granicerul kocsit s ettől kezdve valóságos izgalmas hajszá kezdődött a két autóbusz között. Akár csak egy autóversenyen, úgy száguldozt, egymást kergette a két gépkocsi vad sebességgel, miközben az utasok csaknem meghűlt a vér a nagy ijedelemtől és izgalomtól. Minden pillanat katasztrófával fenyegetett s többen rá is szoltak a sofförre, hogy álljon meg, mert leszállnak s inkább gyalog mennek Désre, de nem hajlandók idegeiket továbbra próbára tenni. Pár pillanat múlva azután meg is történt a szerencsétlenség. A Rapidul az egyik kanyarodórál hirtelen az árokba fordult, szerencsére azonban a sofför éppen akkor fékezett, úgy, hogy a baleset ezuttal nem lett végzetes kimeneteli s az utasoknak kisebb sérüléseken kívül komolyabb bajuk nem történt.

— Szénné égett a lakásba bezárt öt éves gyermek. Morlaka kolozsmegegyi községben egy Coberzán Vazul nevű oda való földműves feleségével együtt bement a bányahunyadi vásárra, hogy tehenet vásároljon. A házaspár az öt éves gyermeküket bezárta a lakásba, ahol a gyermek a szekrényben kutatva, valahogy gyufához jutott. A gyermek játsszani kezdett és a meggyújtott gyufa szálakat eldobálta, amelyekből tüzet fogott a padlóra terített szőnyeg. A tűz csakhamar átharapódzott a berendezésre és az egész szoba lángba borult. A bezárt lakásból a gyermek menekülni nem tudott és mire a házaspár hazaért, a házuk földig égett és a gyermeknek már csak megszegenesedett hulláját találták meg. A vizsgálat a felelősség kérdésében megindult.

— A mulatós detektív a Magyar Színház előtt összeverte az ügyeletes rendőrt. Egy Berindei nevű detektív tegnap éjjel több vendégloben tett látogatást és azután jóhangelatban betért a Sétátor utcában levő Cämpan-féle bogdába, ahol tovább iddoggált, itt aztán többé nem adtak italt neki, nagy veszekedés kezdődött eltávozott az üzletből és a járókelőket kezdte inzultálni a Szamos és Magyar Színház közötti részen. Mikor Berindei a különös szórakozás közben a Magyar Színház elé ért, ott szintén belekötött a várakozó sofförökbe. A nagyhangú vitába beleszólt a Sétátor elején posztoló rendőr is, aki csendre intette a jökevű detektívet. Ennek az önértéket azonban bánthatta a leintés és a kötelességét teljesítő rendőrt többször mellbevágta. A rendőrt azután a közönség segítségével megfékezte Berindeit és előállította az őrszobában. A vizsgálat a mulatós detektív ellen megindult.

— Minden kérdésre feleletet ad a A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931) Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 500 lejes bolti ár helyett

ára fűzve 200 lej, kötve 240— lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Sulyos autóbuszbalet az országuton Beszterce és Dés között

Dés, január 3. Könnyen végzetessé válható autóbuszbalet történt tegnap a Beszterce—Dés közötti országuton. A Granicerul társaságnak egyik kocsija a rendes időben utasokkal telve elindult Besztercéről, majd pedig néhány percre rá startolt az ujonnan beállított Rapidul-vállalatnak is egy kocsija, amely örület sebességgel haladt a már előbb elindult autóbusz nyomába, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy ezt beérje és megelőzze. Az új Rapidul-járat kocsijának sikerült is utóérnie a Granicerul kocsit s ettől kezdve valóságos izgalmas hajszá kezdődött a két autóbusz között. Akár csak egy autóversenyen, úgy száguldozt, egymást kergette a két gépkocsi vad sebességgel, miközben az utasok csaknem meghűlt a vér a nagy ijedelemtől és izgalomtól. Minden pillanat katasztrófával fenyegetett s többen rá is szoltak a sofförre, hogy álljon meg, mert leszállnak s inkább gyalog mennek Désre, de nem hajlandók idegeiket továbbra próbára tenni. Pár pillanat múlva azután meg is történt a szerencsétlenség. A Rapidul az egyik kanyarodórál hirtelen az árokba fordult, szerencsére azonban a sofför éppen akkor fékezett, úgy, hogy a baleset ezuttal nem lett végzetes kimeneteli s az utasoknak kisebb sérüléseken kívül komolyabb bajuk nem történt.

— Szénné égett a lakásba bezárt öt éves gyermek. Morlaka kolozsmegegyi községben egy Coberzán Vazul nevű oda való földműves feleségével együtt bement a bányahunyadi vásárra, hogy tehenet vásároljon. A házaspár az öt éves gyermeküket bezárta a lakásba, ahol a gyermek a szekrényben kutatva, valahogy gyufához jutott. A gyermek játsszani kezdett és a meggyújtott gyufa szálakat eldobálta, amelyekből tüzet fogott a padlóra terített szőnyeg. A tűz csakhamar átharapódzott a berendezésre és az egész szoba lángba borult. A bezárt lakásból a gyermek menekülni nem tudott és mire a házaspár hazaért, a házuk földig égett és a gyermeknek már csak megszegenesedett hulláját találták meg. A vizsgálat a felelősség kérdésében megindult.

— A mulatós detektív a Magyar Színház előtt összeverte az ügyeletes rendőrt. Egy Berindei nevű detektív tegnap éjjel több vendégloben tett látogatást és azután jóhangelatban betért a Sétátor utcában levő Cämpan-féle bogdába, ahol tovább iddoggált, itt aztán többé nem adtak italt neki, nagy veszekedés kezdődött eltávozott az üzletből és a járókelőket kezdte inzultálni a Szamos és Magyar Színház közötti részen. Mikor Berindei a különös szórakozás közben a Magyar Színház elé ért, ott szintén belekötött a várakozó sofförökbe. A nagyhangú vitába beleszólt a Sétátor elején posztoló rendőr is, aki csendre intette a jökevű detektívet. Ennek az önértéket azonban bánthatta a leintés és a kötelességét teljesítő rendőrt többször mellbevágta. A rendőrt azután a közönség segítségével megfékezte Berindeit és előállította az őrszobában. A vizsgálat a mulatós detektív ellen megindult.

— Minden kérdésre feleletet ad a A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931) Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 500 lejes bolti ár helyett

ára fűzve 200 lej, kötve 240— lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Sulyos autóbuszbalet az országuton Beszterce és Dés között

Dés, január 3. Könnyen végzetessé válható autóbuszbalet történt tegnap a Beszterce—Dés közötti országuton. A Granicerul társaságnak egyik kocsija a rendes időben utasokkal telve elindult Besztercéről, majd pedig néhány percre rá startolt az ujonnan beállított Rapidul-vállalatnak is egy kocsija, amely örület sebességgel haladt a már előbb elindult autóbusz nyomába, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy ezt beérje és megelőzze. Az új Rapidul-járat kocsijának sikerült is utóérnie a Granicerul kocsit s ettől kezdve valóságos izgalmas hajszá kezdődött a két autóbusz között. Akár csak egy autóversenyen, úgy száguldozt, egymást kergette a két gépkocsi vad sebességgel, miközben az utasok csaknem meghűlt a vér a nagy ijedelemtől és izgalomtól. Minden pillanat katasztrófával fenyegetett s többen rá is szoltak a sofförre, hogy álljon meg, mert leszállnak s inkább gyalog mennek Désre, de nem hajlandók idegeiket továbbra próbára tenni. Pár pillanat múlva azután meg is történt a szerencsétlenség. A Rapidul az egyik kanyarodórál hirtelen az árokba fordult, szerencsére azonban a sofför éppen akkor fékezett, úgy, hogy a baleset ezuttal nem lett végzetes kimeneteli s az utasoknak kisebb sérüléseken kívül komolyabb bajuk nem történt.

— Szénné égett a lakásba bezárt öt éves gyermek. Morlaka kolozsmegegyi községben egy Coberzán Vazul nevű oda való földműves feleségével együtt bement a bányahunyadi vásárra, hogy tehenet vásároljon. A házaspár az öt éves gyermeküket bezárta a lakásba, ahol a gyermek a szekrényben kutatva, valahogy gyufához jutott. A gyermek játsszani kezdett és a meggyújtott gyufa szálakat eldobálta, amelyekből tüzet fogott a padlóra terített szőnyeg. A tűz csakhamar átharapódzott a berendezésre és az egész szoba lángba borult. A bezárt lakásból a gyermek menekülni nem tudott és mire a házaspár hazaért, a házuk földig égett és a gyermeknek már csak megszegenesedett hulláját találták meg. A vizsgálat a felelősség kérdésében megindult.

— A mulatós detektív a Magyar Színház előtt összeverte az ügyeletes rendőrt. Egy Berindei nevű detektív tegnap éjjel több vendégloben tett látogatást és azután jóhangelatban betért a Sétátor utcában levő Cämpan-féle bogdába, ahol tovább iddoggált, itt aztán többé nem adtak italt neki, nagy veszekedés kezdődött eltávozott az üzletből és a járókelőket kezdte inzultálni a Szamos és Magyar Színház közötti részen. Mikor Berindei a különös szórakozás közben a Magyar Színház elé ért, ott szintén belekötött a várakozó sofförökbe. A nagyhangú vitába beleszólt a Sétátor elején posztoló rendőr is, aki csendre intette a jökevű detektívet. Ennek az önértéket azonban bánthatta a leintés és a kötelességét teljesítő rendőrt többször mellbevágta. A rendőrt azután a közönség segítségével megfékezte Berindeit és előállította az őrszobában. A vizsgálat a mulatós detektív ellen megindult.

— Minden kérdésre feleletet ad a A GÉNIUS KIS LEXIKONA (1931) Teljes idegen szavak szótára, sport, filozófia, jog, közgazdaság, technika, stb minden szaváról felvilágosít 40.000 cikk, 800 kép, 64 műmelléklet mert az eddigi 500 lejes bolti ár helyett

ára fűzve 200 lej, kötve 240— lej

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Sulyos autóbuszbalet az országuton Beszterce és Dés között

Dés, január 3. Könnyen végzetessé válható autóbuszbalet történt tegnap a Beszterce—Dés közötti országuton. A Granicerul társaságnak egyik kocsija a rendes időben utasokkal telve elindult Besztercéről, majd pedig néhány percre rá startolt az ujonnan beállított Rapidul-vállalatnak is egy kocsija, amely örület sebességgel haladt a már előbb elindult autóbusz nyomába, azzal a nyilvánvaló céllal, hogy ezt beérje és megelőzze. Az új Rapidul-járat kocsijának sikerült is utóérnie a Granicerul kocsit s ettől kezdve valóságos izgalmas hajszá kezdődött a két autóbusz között. Akár csak egy autóversenyen, úgy száguldozt, egymást kergette a két gépkocsi vad sebességgel, miközben az utasok csaknem meghűlt a vér a nagy ijedelemtől és izgalomtól. Minden pillanat katasztrófával fenyegetett s többen rá is szoltak a sofförre, hogy álljon meg, mert leszállnak s inkább gyalog mennek Désre, de nem hajlandók idegeiket továbbra próbára tenni. Pár pillanat múlva azután meg is történt a szerencsétlenség. A Rapidul az egyik kanyarodórál hirtelen az árokba fordult, szerencsére azonban a sofför éppen akkor fékezett, úgy, hogy a baleset ezuttal nem lett végzetes kimeneteli s az utasoknak kisebb sérüléseken kívül komolyabb bajuk nem történt.

— Szénné égett a lakásba bezárt öt éves gyermek. Morlaka kolozsmegegyi községben egy Coberzán Vazul nevű oda való földműves feleségével együtt bement a bányahunyadi vásárra, hogy tehenet vásároljon. A házaspár az öt éves gyermeküket bezárta a lakásba, ahol a gyermek a szekrényben kutatva, valahogy gyufához jutott. A gyermek játsszani kezdett és a meggyújtott gyufa szálakat eldobálta, amelyekből tüzet fogott a padlóra terített szőnyeg. A tűz csakhamar átharapódzott a berendezésre és az egész szoba lángba borult. A bezárt lakásból a gyermek menekülni nem tudott és mire a házaspár hazaért, a házuk földig égett és a gyermeknek már csak megszegenesedett hulláját találták meg. A vizsgálat a felelősség kérdésében megindult.

— A mulatós detektív a Magyar Színház előtt összeverte az ügyeletes rendőrt. Egy Berindei nevű detektív tegnap éjjel több vendégloben tett látogatást és azután jóhangelatban betért a Sétátor utcában levő Cämpan-féle bogdába, ahol tovább iddoggált, itt aztán többé nem adtak italt neki, nagy veszekedés kezdődött eltávozott az üzletből és a járókelőket kezdte inzultálni a Szamos és Magyar Színház közötti részen. Mikor Berindei a különös szórakozás közben a Magyar Színház elé ért, ott szintén belekötött a várakozó sofförökbe. A nagyhangú vitába beleszólt a Sétátor elején posztoló rendőr is, aki csendre intette a jökevű detektívet. Ennek az önértéket azonban bánthatta a leintés és a kötelességét teljesítő rendőrt többször mellbevágta. A rendőrt azután a közönség segítségével megfékezte Berindeit és előállította az őrszobában. A vizsgálat a mulatós detektív ellen megindult.

KÖZGAZDASÁG

Csehszlovákia elősegíti a romániai állatkvitelt

Prága, január 3. A földművelésügyi minisztérium december 14-i keltezésű rendeletet adott ki, amellyel nagymértékben megkönnyíti a romániai állat kvitelt. A rendelet feloldotta a tilalmat több erdélyi megyével szemben, amelyekben eddig száj- és körömfájás

miatt nem lehetett kvittelre szarvasmarhákat vásárolni. A rendeletet nyomban azután adta ki a csehszlovák földművelésügyi miniszter, hogy megindult a csehszlovák-magyar vámháború, de csak most hozta nyilvánosságra, illetve rendelte el a végrehajtását.

Sulyos válság a bor világpiacán

Mik a válság okai?

A bor világpiacán nagy válság van, ami sulyos helyzetbe sodorta a szőlőtermelést is. A termelők nem tudják értékesíteni a borukat, még az alacsony árak mellett sem, mert nincs kereslet, ezzel szemben a termelési költségek még mindig azon a szinten állnak, mint az elmúlt években. A szőlőtermelés tehát nem rentábilis üzlet és egyelőre nincs is kilátás arra, hogy a helyzet javuljon. Mik az okai ennek a válságnak? — ölik fel a kérdés. A szakértők erre a következő érdekes magyarázatot adják:

1929-ben a Föld lakosságát 1850 millió emberre becsülték, ugyanez a szám a bortermelés 184 millió hektoliterre rugott. Ennek a mennyiségnek az elfogyasztása csak akkor következett volna be, ha 1930-ban minden ember tiz liter bort ivott volna meg. Ha most leszámítjuk a csecsemőket, a betegeket, az absztinenseket, továbbá figyelembe vesszük az amerikai és a finnországi alkoholtilalmat — itt százharmincmillió embert vonnak el az alkoholfogyasztástól — továbbá, ha figyelembe vesszük azt, hogy a korán tiltja az alkohol élvezését — újabb nyolcvanhatmillió — ha figyelembe vesszük, hogy a budhisták — négyszázmillió — valamint a hinduk — 21 millió — sohasem isznak alkoholt, úgy láthatjuk, hogy az átlagos tiz liter bor elfogyasztása lehetetlenség. Tehát a legfőbb ok a túltermelésben keresendő.

Igaz, hogy Németországban, Ausztriában, Csehszlovákiában és Svájcban már nagymértékben csökkent a szőlőtermelés, azonban Franciaországban, Olaszországban, Jugoszláviában, Portugáliában, Spanyolországban és Romániában nagyobb lendületet vett a termelés, úgy szintén Afrika északi partvidékén is sokkal többet termelnek, mint néhány évvel ezelőtt. A világ szőlőültetvénye 1900-tól 1915-ig 489.000 hektárral növekedett, míg a világ bortermelése ugyan ezen idő alatt 34 millió hektoliterrel lett több. Amilyen mértékben emelkedett a bortermelés, csaknem ugyanolyan mértékben csökkent a fogyasztás is, ami viszont az általános gazdasági válsággal függ össze. Európa tizenegy államában — 300 millió lakos — nem kevesebb, mint évi 55 literrel csökkent a borfogyasztás fejenként.

Mi a túltermelés oka? A túltermelés elsősorban a pincegazdászati technika tökéletesítésében keresendő. A trágyázás, a kártekonny rovarok sikeres irtása, a szelekció, továbbá a szövetkezeti rendszer kiépítése mind hozzájárulnak a jótermés eléréséhez. A fogyasztás csökkenésének okai viszont az általános gazdasági válságon kívül az olcsó hamisborok elterjedésében és a rossz propagandában rejlik. Nem utolsó ok természetesen az alkoholelles propaganda és az alkoholmentes hűsítő italok elterjedése.

Az új adópréskészületei. A kolozsvári pénzügyigazgatósághoz megérkezett a pénzügyminiszter utasítása az új adópréskészületekre vonatkozólag. A minisztérium rendelkezése értelmében a kisiparosok és kereskedők január 31-éig kötelesek adóvallomásaikat beadni. A nagykereskedők és iparvállalatok vagyis azok az intézmények, melyeket a törvény mérlegelésére kötelez, február 15-éig, a részvényirtásaságok adóvallomásának végső határideje április 30.

Az államadósságok után 18 millió lej kamatot fizetünk naponta. A bukaresti pénzügyminisztérium kimutatása szerint Románia adósságai 1931 január 1-én pontosan 199.146.299.959.99 lej, tehát alig valamivel kevesebb, mint 20 milliárd lej tesznek ki. Ennek az adósságnak évi kamata 6 milliárd lejre emelkedett. Naponta 18 millió, óránként 761.439 lej, percenként 12.690 lej, másodpercenként pedig 211 lej kell tehát az ország lakosságának kamat fejében kifizetnie.

Amerikában 1-1 és félszázalék a kamatláb. Az amerikai bankszövetség közli, hogy a szervezetéhez tartozó 23 pénzintézet a betéti kamatlábat leszállította. Folyószámla követeléseiket egy, takarékbetéteiket pedig egy és félszázalékosra csökkenték. Hosszabb lejáratú bankvetékek után a kamat változatlanul 2 százalékos.

Színház-Mozi

A Roman Opera műsora

Vasárnap, jan. 4 (délután): A trubadur. Hétfő, jan. 5: Szűnet. Kedd, jan. 6 (délután): Seara Mare. Szerda, jan. 7: Carmen. 1931 január 9: „Gianni Schicchi” és „Doralice”. (Premiér.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJANAK KÖZLEMÉNYEI

Jövő csütörtökön: Ferike mint vendég!!!

Vasárnapi előadások a színházban. Vasárnap délután három előadás lesz a színházban. Délután 3 órakor mozi-helyárral a Tatárjárást adják, Kondorral, Betegh Bébével, Nádorral, Tompával, Ihással. Hat órakor a nagy-sikerű Első tavasz kerül színre mérsékelt helyárral, Kondor, Betegh, Nádor, Tompa és Ihász fellépésével. Este másodszor megy az óriási sikerű Poldi, amelyben a színház két énekes primadonnája, Karácsonyi, Kondor, valamint Betegh Bébi, Nádor, Tompa és Ihász vállvetve bunyógnak a sikerért. A Poldi szombat esti premiérje után bizo-

nyos, hogy a vasárnapi előadás is telt ház előtt fog lefolyni.

A kubáni kozák kórus vendégjátéka. Kedden este kilenckor és szerdán este tizenegykor tartja két nagy hangversenyt Ivanoff világhírű 35 tagú kozák kórusa. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy ezúttal nem műközők, nem csempészett kozákok lépnek a rivalda elé, hanem igazi, hamisítatlan kubáni kozákok, akikkel nem versenyezhetnek a kozák-ingbe bujtattott, szedett-vedett álkozák kórusok. Ennek a kórusnak vendégszereplése igazi szenzációja lesz a jövő hétnek.

Jövő csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap: Ferike mint vendég!!! A budapesti Magyar Színház páratlan sikerű bohóza!

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Vasárnap d. u. 3: Tatárjárás. (Nagyon olcsó mozi-helyárral.) Vasárnap d. u. 6: Első tavasz. (Operett-ujdonság, mérsékelt helyárral.) Ssz. 125. Vasárnap este 9: Poldi. (Ujdonság, másodszor. 23. B. bérlet. Ssz. 126. Hétfő: Nincs előadás. Kedd d. u. 3: Erdészleány. (Uj betanulásban, új szereposztásban.) Nagyon olcsó helyárral. Ssz. 128.

Kedd d. u. 6: Csodabár. Mérsékelt helyárral. Ssz. 129.

Kedd este 9: Ivanoff világhírű 35 tagú kubáni kozák kórusának vendégjátéka. Tavalyi helyárral. Bérlet-szünetben. Ssz. 130.

Szerda fél 9: Poldi. (Ujdonság, harmadszor. Karácsonyi, Kondor, Betegh, Nádor, Tompa, Ihász.) 25. A. bérlet. Ssz. 131.

Szerda este 11: Ivanoff világhírű 35 tagú kubáni kozák kórusának vendégjátéka. Rendes helyárral. Ssz. 132.

Csütörtök fél 9: Ferike mint vendég. (Bus Fekete László és Góth Sándor szenzációs bohózat ujdonsága. Poór Lili m. v.) 19. premiérbérlet. Ssz. 133. Péntek fél 9: Ferike mint vendég. (Ujdonság, másodszor. 24. B. bérlet. Ssz. 134.

Szombat fél 9: Ferike mint vendég. (Ujdonság, harmadszor. 26. A. bérlet. Ssz. 135.

Vasárnap d. u. 3: Két árva. (Uj szereposztásban, új betanulásban. Nagyon olcsó mozi-helyárral.) Ssz. 136.

Vasárnap d. u. 6: Ferike mint vendég. (Ujdonság, negyedszer. Rendes helyárral.) Ssz. 137.

Vasárnap este 9: Miss Amerika. (Operett repiz új szereposztásban, új betanulásban. Kondor, Nádor, Tompa, Ihász fellépésével.) Ssz. 138.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Vasárnap d. e. 11 órakor matiné: A világbajnok. Sportdrama 8 felvonásban, a főszerepekben: Olga Tshechowa, Xénia Desni és Fred Solm. Burleszk kísérő műsor. Helyárak: 15 és 10 lej.

Vasárnap d. u.: Színházi előadások.

RADIO MUSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Vasárnap, január 4.

Bukarest. 12.50: Gramofon. — 16: Könnyű zene. 18: Rádiógyetem. — 19: Gramofon. 20: Rádiózenekar. 20.45: Zongorahang. Beethoven, Chopin, Ravel, Bizet, Liszt darabok. Utána hírek.

Budapest. 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Istentisztelet. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, majd az Operaház zenekarának hangversenye. E hangverseny szünetében heti krónika „Népszámolás” címen. 2: Gramofonhang. — 3: A Rádióélet gyermekjátékos órája. — 3.30: A földművelésügyi minisztérium előadása. 4.10: Rádiógyetem. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, majd cigányzene. 6.15: „Legérdekesebb külföldi újságírói élményeim” előadása. 6.35: Békefiest. 7.50: Sport. 8: Részletek a Fehér orchideák c. operettből. 9.30: Hangv. Utána Fejes szalonzenekar.

Bécs. 19.40: Népdalok. 22.40: Zenekar. Berlin. 18.30: Csempalozene. Breslau. 22.30: Táncczene. Varsó, Poznan. 20.30: Népszerű hangverseny.

Kattowitz. 22.15: Hangv. Milánó. 21. Opera. Prága. 18: Ariák és duettek. Pozsony. 18.10: Gramofon. Belgrád. 21: Hegedűverseny. Beethoven, Kreisler, Mozart, Mendelssohn művei.

Hétfő, január 5.

Bukarest. 12.30: Gramofon. — 16: Rádiózenekar. 18: Rádiógyetem. — 19: Gramofon. 19.30: Német lecke. — 20: Ústodobszóló. 20.30: Előadás. 20.45: Schubert és Schumann dalok. 21.15: Kamara zene. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Zene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 2.45: Hírek. 4: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5.10: Felolvasás. 5.45: Orgonahangv. 7.15: Német nyelvtanítás. 7.45: Jazz. 8.45: Csajkovszkij hangv. Utána pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 19.30: Leoncavallo: Bajazzók c. operája. Berlin. 20.15: Szimf. hangv. Breslau. Lortzing: Cár és az ács című operája. Hamburg. 20.15: Szimf. hangv. Köln. 20: Kamarazene. Lipcse. 21.45: Dalok és vonósénekes. Varsó, Kattowitz. 20.30: Kálmán: Bajadér c. operettje. Pozsony. 17.30: Zongorahangv. 18.10: Schubert, Schumann művei. Prága. 19: Opera.

Apro hirdetés

Exisztit legmagasabb napiáron ve „TACAMUL” ezüstárnyár, Kornis uca 6, Renner palota mellett.

Keresek egy modern szikvizgyár teljes felszerelést, használt vagy új állapotban, megvételre, esetleg részletekben is. Ajánlatokat kér Lázár fatermelő Cluj Str. Reg. Ferd. 59.

„EXPRESS”

libahuscsarnok

Szállítok frissen olvasztott /libazsirt 75 lejért, libabört 65 lejért kilogrammját, minden mennyiségben. Füstölt hus, stb.

FRIEDMANN M. cég Oradea

Piața Mihai Viteazul 11

Három drb. 2—4 köbméterű tartalmú láda 24 mm-es deszkából, jó állapotban nagyon olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Egy vagy két urileány lakást és teljes ellátást kaphat belvárosban uri családnál fürdészoba és zongorahasználattal. Cím a kiadóban.

Mindennap frissen fejt kóser tehénbivalytej, valamint egy tehéntől fecscesemőtejt kapható Schwartz Ignác vegetárius éttermében. Reg. Ferdinand 10. szám.

Üzlethelyiség kiadó azonnal a Babo palota (v. Széchenyi tér 40 sz.) hid felőli részén. Tárgyalni Metropol épület 1 em. 20 alatt.

Elsőrangú ort. kóser házikoszt, kapható házánál és kihordásra is. Brassai 10, udvar.

Keresek megvőtere cca 1500 lit kettőszáztól hétszáz literig ürtartalmú mal cinkelt vashordókat. Citron Fül Medias.

Eladó nagyon olcsó árban irodaberek, masszív íróasztal, pénzkassza, írótel, „Adler” írógép, falióra, székek könyvszekrény. Cím: Gersch, Galamb 41 szám.

Szörme üzlet

40 éve fennálló, kormányzóság székhelyen nagy és előkelő körrel, teljes felszereléssel és berendezéssel nyugodalomban ülhet azonnal átadó. Ajánlatot „Fényes megjelölés” jellegre Rudolf Mosse, Cluj továbbít.

TÁRSADALMI

LEXIKON

minden tudományt magában foglaló amire a modern embernek szüksége van

Társadalmi tudományok

Szociálpolitika

Szociális kérdések

Gazdaságtörténet

Irodalomtörténet

Film

Zene

Természettudomány

stb.

1000-nél több címző

100-nál több munkatárs

számos színes tábla és szövegközlés, lustráció.

Ára díszes vászonkötésben

1500 lej helye

600 lej és port

Kapható az Uj Kelet könyvtárában